

AZƏRBAYCAN
RESPUBLİKASI
VERGİLƏR
NAZİRLİYİ

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklər suallar və cavablarda

"Azərbaycan Respublikasının
Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında"
Azərbaycan Respublikasının 30 noyabr tarixli
1356-VQD nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir

BAKI-2019

MÜNDƏRİCAT

Sahibkarlığın dəstəklənməsi	5
Vergidən yayınmanın və “kölgə iqtisadiyyatı”nın miqyasının azaldılması	39
Vergitutma bazasının genişləndirilməsi	47
Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi	73
Vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi	89

“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının 30 noyabr tarixli 1356-VQD nömrəli Qanunu ilə Vergi Məcəlləsində aşağıdakı 5 əsas istiqamət üzrə mühüm dəyişikliklər edilmişdir:

- *Sahibkarlığın dəstəklənməsi;*
- *Vergidən yayınmanın və “kölgə iqtisadiyyatı”nın miqyasının azaldılması;*
- *Vergitutma bazasının genişləndirilməsi;*
- *Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi;*
- *Vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi.*

Sahibkarlığın dəstəklənməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasən sadələşdirilmiş verginin dərəcəsinin bütün ölkə ərazisində 2 faiz müəyyən edilməsi, pərakəndə ticarət və işə sahələrində nağdsız ödənişlər üzrə güzəştlərin verilməsi, inzibati şikayət zamanı bank hesabından və ƏDV-nin depozit hesabından pul vəsaitinin silinməsinin dayandırılması və digər məsələləri əhatə edir.

Bu dəyişikliklər sırasında mikro və kiçik sahibkarlıq subyektləri üzrə sahibkarlığın dəstəklənməsi xüsusi yer tutur və onlar əsasən aşağıdakılardan ibarətdir:

2019-cu ildən mikro və kiçik sahibkarlıq subyektlərinin balanslarında olan əsas vəsaitlər üzrə sürətli amortizasiya normaları tətbiq ediləcək;

Kiçik sahibkarlıq subyektləri şəffaf uçot apardıqları halda, onlara əlavə vergi güzəşti veriləcək;

Kiçik və orta biznes (KOB) klasterinə daxil olan şirkətlər KOB reyestrində qeydiyyatla alındıqları andan etibarən 7 il müddətinə mənfəət, torpaq və əmlak vergilərindən azad ediləcəklər;

KOB klasterinə daxil olan şirkətlər tərəfindən istehsal və emal məqsədilə texnika, texnoloji avadanlıq və qurğuların idxalı 7 il müddətinə ƏDV-dən azad ediləcək;

KOB klasterinin iştirakçısı olan sahibkarlıq subyektlərinin gəlirlərinin kapital xarakterli xərclərin çəkilməsinə yönəldilən hissəsi – 7 il müddətinə mənfəət vergisindən azad ediləcək;

Mikro sahibkarlıq subyektləri üçün nəzərdə tutulan güzəştlərə sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə olunan gəlir və mənfəətin 75 faizinin vergidən azad edilməsi daxildir.

Mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkarlar və hüquqi şəxslər əmlak vergisindən azad edilirlər.

“Startap” şəhadətnaməsi əldə etmiş mikro və kiçik sahibkarlıq fəaliyyəti subyektləri müvafiq şəhadətnaməni aldıkları tarixdən etibarən 3 il müddətinə gəlir və mənfəət vergisindən azad ediləcəklər.

Vergidən yayınmanın və “kölgə iqtisadiyyatı”nın miqyasının azaldılması məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasən aylıq əməkhaqqı 8.000 manatadək olduqda gəlir vergisinin 0 dərəcə ilə, əməkhaqqı 8.000 manatdan çox olduqda isə 8.000 manatdan çox olan məbləğin 14 faiz həcmində müəyyənləşdirilməsi, ƏDV-nin müəyyən hissəsinin istehlakçılara geri qaytarılması və digər məsələləri əhatə edir.

Vergitutma bazasının genişləndirilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasən vergi uçotunun dürlüştürülməsi və şəffaflaşdırılması, vergi uçotunda olmayan şəxslərdən nağd qaydada alın bilən mallara görə aparılan ödənişlərin ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb edilməsi, sadələşdirilmiş verginin ödəyicilərinin əhatə dairəsinin məhdudlaşdırılması, aksizli və məcburi nişanlanmalı malların dövriyyəsinə səmərəli vergi nəzarəti mexanizminin qurulması, aksizli malların siyahısının genişlənməsi (energetik içkilər, elektron siqaret üçün maye), aksiz dərəcələrinin artırılması və digər məsələləri əhatə edir.

- işçi sayı 10 nəfərdən çox olan istehsal fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər;
- topdansatış ticarət fəaliyyəti qaydasında malların təqdim edilməsini həyata keçirən şəxslər;
- qızıl, ondan hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatlarının satışını həyata keçirən şəxslər;
- xəz-dəri məmulatlarının satışını həyata keçirən şəxslər;
- lisenziya tələb olunan fəaliyyət növü ilə məşğul olan (bina

tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər istisna olmaqla) və s. şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilməyəcəklər.

Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasən real vaxt rejimində (on-line) işləyən yeni nəsil nəzarət-kassa aparatlarının tətbiq edilməsi, vergi ödəyicisinin iqtisadi marağ mərkəzinin olduğu yer üzrə uçota alınması, elektron qaimə-faktura verməli olan şəxslərin əhatəsinin dəqiqləşdirilməsi, ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi və digər məsələləri əhatə edir.

Vergi güzəştlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi məqsədilə Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasən özəlləşdirmədə iştirak edən investorların əmlak vergisindən azad edilməsi, vergi ödəyicisinin azı 3 il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və səhmlərin satışına vergi güzəştinin tətbiq edilməsi, həssas sosial təbəqələrə (həlak olmuş, yaxud sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin övladlarına) güzəştin verilməsi, vergi güzəştləri əldə edən şəxslərə malların dövriyyəsinin uçotunun aparılmadığı halda maliyyə sanksiyalarının tətbiqi və digər məsələləri əhatə edir.

Ümid edirik ki, təqdim olunan material həm vergi ödəyiciləri, həm də vergi orqanlarının əməkdaşları üçün faydalı olacaqdır.

Vergilər Nazirliyinin
Vergi siyasəti departamenti

1

Sahibkarlığın
dəstəklənməsi

1. Fərdi sahibkar kimi gəlir vergisinin ödəyicisi olaraq VÖEN almışam və mağaza işlədirəm. Eşitdiyimə görə, Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərə əsasən, satış əməliyyatlarının nağdsız qaydada aparılması halında, 2019-cu ildən müəyyən güzəştlər nəzərdə tutulur. Bu güzəştlər hansılardır?

1 yanvar 2019-cu il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, pərakəndə satış qaydasında malların satışının həyata keçirilməsi üzrə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan gəlir vergisinin ödəyicisi olan fərdi sahibkar tərəfindən büdcəyə ödənilməli olan gəlir vergisinin məbləği 2019-cu il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə "İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş POS-terminal vasitəsilə nağdsız qaydada aparılan ödənişlərin ümumi gəlirdəki xüsusi çəkisinə uyğun müəyyən edilən verginin 25 faizi həcmində azaldılır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.24-cü maddə

misal

Ümumi gəlir = 1.000 manat (o cümlədən

200 manat nağd, 800 manat nağdsız)

Gəlirdən çıxılan ümumi xərc = 700 manat;

Gəlir = 300 manat

Güzəşt tətbiq edilmədiyi halda, vergi ödəyicisinin ödəməli olduğu gəlir vergisinin məbləği

60 manat (1.000 – 700 = 300 x 20%)

təşkil edir.

Güzəşt tətbiq edildikdən sonra vergi ödəyicisinin ödəməli olduğu gəlir vergisinin məbləği

48 manat (800 (nağdsız dövriyyə) / 1.000 (ümumi gəlir) =

0,8 (xüsusi çəki) 0.8 x 25% = 0.2 x 60 = 12 manat)

təşkil edir.

2. Vergi Məcəlləsinin 102.1.24-cü maddəsində qeyd olunan güzəşt hüququnu əldə etmək üçün vergi orqanında uçotda olmayan şəxslər tərəfindən ödəniş nağdsız qaydada aparılmalıdır. Vergi orqanında uçotda olan fiziki şəxs eyni zamanda əmək müqaviləsi ilə digər muzzdlu işdə işləyir və muzzdlu işlə əlaqədar əməkhaqqı kartından öz şəxsi istehlakı üçün nağdsız qaydada ödəniş etməklə mal alarsa, bu halda ödənişi qəbul edən şəxs Vergi Məcəlləsinin 102.1.24-cü maddəsində qeyd olunan güzəşt hüququnu ala biləcəkm?

1 yanvar 2019-cu il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, pərakəndə satış qaydasında malların satışının həyata keçirilməsi üzrə ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan gəlir vergisinin ödəyicisi olan fərdi sahibkar tərəfindən büdcəyə ödənilməli olan gəlir vergisinin məbləği 2019-cu il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə "İstehlakçılarının hüquqlarının müdafiəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş POS-terminal vasitəsilə nağdsız qaydada aparılan ödənişlərin ümumi gəlirdəki xüsusi çəkisinə uyğun müəyyən edilən verginin 25 faizi həcmində azaldılır. Bu güzəştin alınması hüququ müəyyən edilərkən vergi orqanında uçotda olan şəxslər tərəfindən POS-terminal vasitəsilə aparılan ödənişlərin məbləğinin nəzərə alınmaması vergi orqanında qeydiyyatda olan şəxslərin sahibkarlıq fəaliyyəti məqsədləri üçün aldığı mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ödədikləri məbləğlərə münasibətdə tətbiq edilir. Vergi orqanında qeydiyyatda olan şəxsin şəxsi istehlak məqsədi üçün aldığı mala görə nağdsız qaydada POS-terminal vasitəsilə ödədiyi məbləğlər bu maddənin məqsədləri üçün nəzərə alınır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.24-cü maddə

3. Eşitdiyimə görə, 2019-cu ildən marketdən alış-veriş edərkən ödədiyimiz məbləğin müəyyən hissəsi vətəndaşlara geri qaytarılacaq. Bu məlumat doğrudurmu?

1 yanvar 2019-cu il tarixdən Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, fiziki şəxs olan istehlakçılar tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində pərakəndə ticarət və ya ictimai iaşə fəaliyyəti göstərən şəxslərdən alınmış mallara (neft və qaz məhsulları istisna olmaqla) görə ödənilmiş ƏDV-nin qaytarılması qaydasını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) müəyyən edir. Bu maddəyə uyğun olaraq, qaytarılan məbləğ nağdsız qaydada ödənilmiş ƏDV-nin 15 faizini, nağd qaydada ödənilmiş ƏDV-nin isə 10 faizini təşkil edir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 165.5-ci maddə

4. Bakı şəhərində xüsusi notarius kimi fəaliyyət göstərirəm. Dəyişikliyə əsasən nə qədər sosial sığorta haqqı ödəməliyəm?

“Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, xüsusi notariuslar üzrə məcburi dövlət sosial sığorta haqqı minimum aylıq əməkhaqqının on mislinin 25 faizi miqdarında hesablanır.

Əsas: “Sosial sığorta haqqında” Qanun, 14-cü maddə

5. Vergi orqanı tərəfindən müəssisəmizə 2018-ci ilin yekunlarına görə 10 min manat əlavə mənfəət vergisi hesablanmışdır. Bununla bağlı olaraq, müəssisənin borcu yaranmış və bank hesabımıza sərəncam qoyulmuşdur. Müəssisəmiz hesablama ilə razı deyil və vergi orqanına şikayət ünvanlamışdır. Bilmək istəyirik ki, bank hesabımızdan pul vəsaiti silinə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi vergi orqanının hesablamları barədə vergi orqanına şikayət verdikdə onun bank hesabında hesablanmış məbləğin 105 faizi həcmində vəsait dondurulur və inzibati orqanın şikayət üzrə qəbul etdiyi qərardan asılı olaraq müvafiq tədbirlər görülür. Vergi ödəyicisinin şikayətinə baxılan müddətdə onun bank hesabından vəsaitin silinməsi qanunla qadağandır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 65.2.1.2-ci maddə

6. Təhsil müəssisəsinin əldə etdiyi mənfəət təsisçilər arasında bölüşdürüldüyü halda mənfəət vergisi üzrə hər hansı öhdəlik yaranırmı?

Təhsil müəssisələrinin mənfəətinin dividendlərin ödənilməsinə yönəldilən hissəsi ümumi qaydada mənfəət vergisinə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.7-ci maddə

7. Müəssisəmiz ƏDV ödəyicisidir. Cari ilin yanvar ayının ƏDV bəyannaməsi üzrə kameral vergi hesablanmışdır. ƏDV depozit hesabımızda 7.000 manat vəsait var. Vergi orqanı həmin vəsaiti silə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi vergi borcu barədə bildirişi aldığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) şikayət vermədikdə vergi orqanı tərəfindən ƏDV depozit hesabından ƏDV üzrə vergi borcunun, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması həyata keçirilir. Vergi ödəyicisi tərəfindən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya Vergilər Nazirliyinə şikayət verildikdə ƏDV üzrə vergi, faiz və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyası üzrə borcların 105 faizi həcmində vəsait depozit hesabında dondurulur və məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarına və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən “İnzibati icraat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq qəbul edilmiş qərara uyğun müvafiq tədbirlər görülür. Vergi ödəyicisinin şikayətinə baxılan müddətdə onun ƏDV-nin depozit hesabından vəsaitinin silinməsi qanunla qadağandır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 65.2.3-1-ci, 65.2.3-3-cü və 65.2.3-2-ci maddələr

8. Vergi orqanının ƏDV üzrə müəssisəmizə hesabladığı ƏDV borcu depozit hesabımızdan dərhal büdcəyə silinə bilərmə?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi orqanının hesablamaları üzrə vergi ödəyicisi tərəfindən borcun ödənilməsi barədə bildirişin alındığı tarixdən 30 təqvim günü müddətində məhkəməyə və ya müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) şikayət verilmədikdə vergi orqanı tərəfindən ƏDV depozit hesabından ƏDV üzrə vergi borcunun, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının dövlət büdcəsinə alınması həyata keçirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 65.2.3-2-ci maddə

9. Dövlət müəssisəsinin istehsal sexində işləyirəm. Aylıq əməkhaqqım 520 manatdır. İndiyə qədər əməkhaqqımdan 173 manat çıxılıb, qalan fərqdən gəlir vergisi tutulurdu. Bu il güzəşt olunan məbləğdə dəyişiklik varmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, fiziki şəxsin əsas iş yerində (əmək kitabçasının olduğu yerdə) hər hansı muzzdlu işlə əlaqədar əldə edilən aylıq gəliri 2.500 manatadək olduqda həmin məbləğin 200 manatadək olan hissəsi gəlir vergisindən azaddır. Buna əsasən, sizin aylıq əməkhaqqınızdan 200 manat çıxılmaqla qalan fərqdən gəlir vergisi hesablanır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.6-cı maddə

10. Dövlət qulluqçusuyam, 570 manat maaş alıram. 1 yanvar 2019-cu il tarixdən Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliyə əsasən əməkhaqqının 8.000 manatadək olan hissəsindən vergi tutulmur. Bu güzəşt dövlət qulluqçularına da şamil edilmirmi?

Muzdlu işlə əlaqədar gəlir vergisinin güzəştli qaydada hesablanması yalnız neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektorunda çalışan fiziki şəxslərə münasibətdə tətbiq edilir və bu sektorda əməkhaqlarının leqallaşdırılmasını və qeyri-rəsmi məşğulluğun aradan qaldırılmasını stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır. Lakin son dəyişikliklərə qədər neft-qaz sahəsində və dövlət sektorunda çalışan fiziki şəxsin əməkhaqqı 2.500 manatadək olduqda hesablanmış məbləğdən 173 manat (2018-ci il üçün yaşayış minimumu) çıxılmaqla 14 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi hesablanırdısa, dəyişikliklərdən sonra bu məbləğ 200 manatadək qaldırılmışdır. Əməkhaqqının 200 manatdan yuxarı olan hissəsindən isə 14 faiz dərəcə ilə vergi tutulur. Beləliklə, hesablanmış əməkhaqqı 570 manat təşkil edən dövlət sektorunda çalışan fiziki şəxsin əməkhaqqından 51,8 manat ($570 - 200 = 370 \times 14\% = 51,8$ manat) vergi tutulacaqdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.1-ci və 102.1.6-cı maddələr

11. Məlum olduğu kimi, vəkillik fəaliyyəti qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti hesab edilir. Vergi ödəyicisi qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdiyi illik gəliri 30.000 manatadək olduqda 14 faiz, 30.000 manatdan yuxarı olduqda 30.000 manatdan yuxarı məbləğin 25 faizi həcmində gəlir vergisi ödəyir. Bilmək istəyirik ki, Vergi Məcəlləsində qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergiyə cəlb edilməsində dəyişiklik varmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, illik gəlirin həcmindən asılı olmayaraq qeyri-sahibkarlıq fəaliyyəti üzrə illik gəlirdən 14 faiz dərəcə ilə vergi tutulur və hesabat ili ərzində əldə olunan gəlirlər üzrə növbəti ilin mart ayının 31-dən gec olmayaraq gəlir vergisinin bəyannaməsi vergi orqanına təqdim edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.2-ci maddə

12. Mikro sahibkarlıq subyekti olan müəssisənin rəhbəriyəm. Sahibkarlıq fəaliyyətimin stimullaşdırılması baxımından mənə hansı azadolma tətbiq ediləcəkdir?

Mikro sahibkarlıq subyekti olan hüquqi şəxslərin sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə etdikləri mənfəətin 75 faizi mənfəət vergisindən azaddır. Bundan əlavə, müəssisə Bakı şəhərində fəaliyyət göstərsə, Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, sadələşdirilmiş verginin dərəcəsi Bakı şəhərində 4 faizdən 2 faizə endirilmişdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.20-ci, 220.1-ci maddələr

13. Lotereyada qazanılmış gəlirdən vergi tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında qeydiyyatdan keçmiş lotereyalardan pul şəklində əldə edilən uduşların 10 manatadək olan hissəsi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır. Buna əsasən, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında qeydiyyatdan keçmiş lotereyaların keçirilməsindən əldə edilən uduşlardan (mükafatlardan) iştirakla bağlı ödənilən pul vəsaiti (pul qoyuluşu) çıxılmaqla qalan məbləğin 10 manatadək olan hissəsi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır. Əldə edilən uduşların 10 manatdan artıq olan hissəsindən isə 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.5-ci və 102.1.26-cı maddələr

14. Kiçik və Orta Biznes (KOB) klaster şirkəti mənfəət vergisindən azadolma hüququna malikdirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, KOB klaster şirkətinin mənfəəti - KOB klaster şirkətinin KOB klaster şirkətlərinin reyestrinə daxil edildiyi tarixdən 7 il müddətinə mənfəət vergisindən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.21-ci maddə

15. Mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkara Vergi Məcəlləsində gəlir vergisi üzrə hər hansı güzəşt nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkarların sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlirinin 75 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.30-cu maddə

misal

Mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkarın gəliri 10.000 manat, xərci 6.000 manatdır. Gəlirdən xərclər çıxıldıqdan sonra qalan gəlir 4.000 manat olduqda gəlir vergisinin hesablanması aşağıdakı qaydada həyata keçirilir:

$$4.000 - 4.000 \times 75\% \text{ (vergidən azad olunan hissə)} = \\ 1.000 \text{ manat} \times 20\% = 200 \text{ manat (gəlir vergisi)}$$

Başqa sözlə, mikro sahibkarlıq subyekti olan fərdi sahibkar əldə etdiyi gəlirlərindən xərclər çıxıldıqdan sonra ona qalan gəlirdən 5 faiz həcmində vergi ödəyir.

16. Dövlət qulluqçusuyam, 890 manat maaş alıram. Atam Qarabağ müharibəsi zamanı gedən döyüşlərdə həlak olub. Ödəməli olduğum vergi öhdəliyinin məbləği barədə məlumat verməyinizi xahiş edirəm.

Qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliyə əsasən, həlak olmuş, yaxud sonralar vəfat etmiş döyüşçülərin övladlarının muzzdlu işdən vergi tutulmalı olan aylıq gəliri 400 manat məbləğində azaldılır. Bu halda əməkhaqqınızdan tutulan gəlir vergisinin məbləği 40,6 manat təşkil edir (890 - 400 (güzəşt hüququ) - 200 (vergi tutulmayan hissə) = 290 x 14%).

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.1-ci, 102.2.5-ci və 102.1.6-cı maddələr

17. Özəl təhsil müəssisəsi əldə etdiyi mənfəəti yenidən təhsilin inkişafına yönəltməklə müasir təhsil binası inşa edir. Bu halda, həmin təhsil müəssisəsinə vergi güzəşti nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, təhsil müəssisələrinin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsil alması üçün yaradılmış xüsusi təhsil müəssisələrinin mənfəəti vergidən azaddır (mənfəətin dividendlərin ödənilməsinə yönəldilən hissəsi istisna olmaqla). Buna əsasən, özəl təhsil müəssisəsi əldə etdiyi mənfəəti təhsilin inkişafına xərclədiyindən, bu mənfəət vergidən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.7-ci maddə

18. Vergi Məcəlləsinin 106.1.7-ci maddəsinin yeni redaksiyasında təhsil müəssisələrinin mənfəətinin (mənfəətin dividendlərin ödənilməsinə yönəldilən hissəsi istisna olmaqla) vergidən azad olduğu göstərilir. Təhsil müəssisəsinin mənfəəti 80.000 manat olarsa və həmin məbləğin 64.000 manatı (xalis mənfəət) dividendlərin ödənilməsinə yönəldilərsə, bu halda müəssisə hansı məbləğdən (80.000 və ya 64.000) mənfəət vergisi hesablamalıdır?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, təhsil müəssisələrinin, o cümlədən sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsil alması üçün yaradılmış xüsusi təhsil müəssisələrinin mənfəəti vergidən azaddır (mənfəətin dividendlərin ödənilməsinə yönəldilən hissəsi istisna olmaqla). Buna əsasən, yuxarıda göstərilən halda mənfəət vergisi dividendə yönəldilən hissədən hesablanacaqdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.7-ci maddə

19. Özəl müəssisədə çalışan fiziki şəxsin aylıq əməkhaqqı 200 manatdır. Bu məbləğdən sosial sığorta haqqı hesablanırmı?

“Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəliri 200 manatadək olan işçidən 6 manat məbləğində sosial sığorta haqqı tutulur ($200 \times 3\% = 6$ manat).

Əsas: “Sosial sığorta haqqında” Qanun, 14-cü maddə

20. Müəssisəmiz özünün sosial məsuliyyətini dərk edərək mütəmadi olaraq təhsilin inkişafı ilə bağlı müxtəlif təhsil müəssisələrinə maddi yardımlar ayırır. Həmin məbləğlər müəssisənin gəlirdən çıxılan xərcidirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, paylarının (səhmlərinin) 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısı ilə dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər və dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslər istisna olmaqla, vergi ödəyicisinin hesabat ilinin mənfəətinin 10 faizindən çox olmayan hissəsinin müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilən meyarlara cavab verən elm, təhsil, səhiyyə, idman və mədəniyyət sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisə, idarə və təşkilatlara köçürülən hissəsi - 2019-cu il 1 yanvar tarixdən 10 il müddətinə mənfəət vergisindən azaddır. Bu maddənin müddəaları yalnız nağdsız qaydada ödənilən xərclərə münasibətdə tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.18-ci maddə

misal

“A” MMC təhsilin inkişafı məqsədilə təhsil müəssisəsinin bank hesabına 5.000 manat vəsaiti nağdsız qaydada köçürür. Hesabat ilinin yekunlarına görə “A” MMC 40.000 manat vergiyə cəlb olunan mənfəət əldə etmişdir. “A” MMC-nin təhsil müəssisəsinə köçürdüyü 5.000 manatlıq vəsaitin 4.000 manatı (mənfəətin 10%-dən çox olmayan hissəsi) onun vergiyə cəlb olunan mənfəətindən çıxılır.

$$40.000 - 4.000 (40.000 \times 10\% = 4.000) = 36.000$$

21. Vergi Məcəlləsinə əlavə edilmiş 106.1.18-ci maddədə:

1. “Paylarının (səhmlərinin) 51 və daha artıq faizi birbaşa və ya dolayısı ilə dövlətə məxsus olan hüquqi şəxslər” və “dövlətin adından yaradılan publik hüquqi şəxslər istisna olmaqla deyildikdə”, “istisna” sözü vəsaiti alana, yoxsa vəsaiti köçürənə aiddir?

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilən meyarlara cavab verən təhsil, səhiyyə, idman və mədəniyyət sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisə, idarə və təşkilatlara köçürülən hissəsi deyildikdə hansı məqsədlər üçün köçürülən vəsait nəzərdə tutulur? Vəsaitin müqabilində xidmət almaq mümkündürmü?

3. Bu maddənin müddəaları “yalnız nağdsız qaydada ödənilən xərclərə münasibətdə tətbiq edilir” deyildikdə, nə nəzərdə tutulur?

Vergi Məcəlləsinin 106.1.18-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş güzəşt vəsaiti köçürən hüquqi şəxslərə münasibətdə tətbiq olunur. Bu maddənin məqsədləri üçün köçürülən vəsait dedikdə vergi ödəyicisinin mənfəətindən köçürülən əvəzsiz vəsait nəzərdə tutulur.

Eyni zamanda, Vergi Məcəlləsinin 106.1.18-ci maddəsinin müddəaları “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Qanunun 3.1.1-ci maddəsinə uyğun olaraq bir şəxsin bank hesabından digər şəxsin bank hesabına köçürülməklə ödənilən xərclərə münasibətdə tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.18-ci maddə

22. Müəssisəmiz “startap” şəhadətnaməsi əldə edərək sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğuldur. Bilmək istəyirəm, müəssisə mənfəət vergisindən azadolma hüququna malikdirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, mikro və ya kiçik sahibkarlıq subyekti olan hüquqi şəxslərin innovasiya fəaliyyətindən əldə etdikləri mənfəəti “Startap” şəhadətnaməsi aldıkları tarixdən 3 il müddətinə mənfəət vergisindən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.23-cü maddə

23. Fərdi sahibkar xırda istehsal fəaliyyəti ilə məşğuldur və 3 nəfər işçisi var. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaqla 2 faiz dərəcə ilə vergi ödəyə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, işçi sayı 10 nəfərdən çox olan istehsal fəaliyyətini həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Qeyd olunanlara əsasən, işçi sayı 3 nəfər olan istehsal fəaliyyətini həyata keçirən fərdi sahibkar sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərə bilər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.8-ci maddə

24. ƏDV qeydiyyatında olmayan və illik dövriyyəsi 200.000 manatadək olan mənfəət vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərən hüquqi şəxsin balansında olan nəqliyyat vasitələrinə görə illik amortizasiya normasının yuxarı həddi nə qədərdir?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, ƏDV qeydiyyatında olan şəxslər istisna olmaqla, aparılmış əməliyyatların həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan çox olmayan vergi ödəyiciləri amortizasiya ayırmalarını bu Məcəllənin 114.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilən amortizasiya normalarına 2 əmsal təbiiq etməklə gəlirdən çıxırlar. Qeyd olunanlara əsasən, bu kateqoriya vergi ödəyiciləri balansında olan nəqliyyat vasitələrinə görə illik amortizasiya normasına (25 faizə) 2 əmsal təbiiq etməklə ($25\% \times 2 = 50\%$) daha artıq məbləği gəlirdən çıxmaq hüququna malikdirlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 114.3-1-ci maddə

25. 1 yanvar 2019-cu il tarixdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarında nəzərdə tutulan vergi güzəştlərinin vaxtı bitir. Qeyd olunan güzəştlərin vaxtı uzadılacaqmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarında təbiiq olunan vergi güzəştləri daha 5 il müddətinə, yeni 2024-cü ilə qədər uzadılmışdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.1.14-cü, 164.1.18-ci, 199.9-cu və 219.7-ci maddələr

26. Vergi Məcəlləsinin 114.3-1-ci maddəsinə nəzərə alaraq aparılmış əməliyyatları ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan çox olmayan vergi ödəyicisi tərəfindən əmlak vergisi hesablanarkən ilin sonuna qalıq dəyəri kimi amortizasiya normasının iki misli tətbiq edilərək çıxıldıqdan sonra qalan dəyər, yoxsa bir misli tətbiq edilərək çıxıldıqdan sonra qalan dəyər götürülür? Vergi Məcəlləsinin 114.3-1-ci maddəsində qeyd olunan şəxs tərəfindən bu il amortizasiya normasının 2 misli tətbiq edilmədiyi halda, həmin hal aşağı norma kimi tətbiq olunması hesab edilərək növbəti ildə 2 əmsal əlavə olaraq tətbiq edilə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, ƏDV qeydiyyatında olan şəxslər istisna olmaqla, aparılmış əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatdan çox olmayan vergi ödəyiciləri amortizasiya ayırmalarını bu Məcəllənin 114.3-cü maddəsi ilə müəyyən olunmuş amortizasiya normalarına 2 əmsal tətbiq etməklə gəlirdən çıxırlar. Bu kateqoriya vergi ödəyicisi tərəfindən əmlak vergisi hesablanarkən ilin sonuna qalıq dəyəri kimi amortizasiya normasının iki misli tətbiq edilərək çıxıldıqdan sonra qalan dəyər götürülür. Bu maddə ilə müəyyən olunmuş amortizasiya normalarına 2 əmsal tətbiq edilmədiyi halda, yaranan fərq növbəti ilə keçirilə bilər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 114.3-1-ci maddə

27. Kiçik sahibkar kimi fəaliyyət göstərirəm. İstifadə etdiyim əsas vəsaitlərə münasibətdə gəlirdən amortizasiya ayırmalarını hansı qaydada çıxmalıyam?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, kiçik sahibkarlıq subyektləri sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə etdikləri əsas vəsaitlərə münasibətdə amortizasiya ayırmalarını Vergi Məcəlləsinin 114.3-cü maddəsi ilə müəyyən edilmiş amortizasiya olunan aktivlər üzrə illik amortizasiya normalarına 1,5 əmsalı tətbiq etməklə gəlirdən çıxmaq hüququna malikdirlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 114.3-2-ci maddə

28. Kiçik sahibkarlıq subyektı olan müəssisə tərəfindən ilin sonuna qalıq dəyəri 50.000 manat olan tikiliyə görə amortizasiya ayırmaları gəlirdən hansı hədd daxilində çıxılır?

Kiçik sahibkarlıq subyektləri sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə etdikləri əsas vəsaitlərə münasibətdə amortizasiya ayırmalarını Vergi Məcəlləsinin 114.3-cü maddəsi ilə müəyyən olunmuş amortizasiya normalarına 1,5 əmsal tətbiq etməklə gəlirdən çıxmaq hüququna malikdirlər. Buna əsasən, tikili üzrə illik amortizasiya normasına (7 faizə) 1,5 əmsalı tətbiq edilməklə və amortizasiya norması 10,5 faizə ($7\% \times 1,5 = 10,5\%$) bərabər götürülməklə hesablanmış 5.250 manat ($50.000 \times 10,5\%$) məbləğ gəlirdən çıxıla bilər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 114.3-2 maddə

29. Vergi borcunun ödənilməsi ilə bağlı siyahıya alınmış qeyri-yaşayış sahəsi açıq hərrac qaydasında təqdim edilərkən hərrac təşkilatı tərəfindən ödəmə mənbəyində sadələşdirilmiş vergi tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, açıq hərrac qaydasında təqdim olunmuş yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinə görə hərracın nəticələrini təsdiq edən təşkilatlar tərəfindən sadələşdirilmiş vergi tutulur. Lakin vergi borcunun ödənilməsi ilə bağlı siyahıya alınmış yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin açıq hərrac qaydasında təqdim edilməsindən vergi tutulmur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 150.1.13-cü maddə

30. KOB klaster şirkətinin balansında ofis binası və xeyli sayda əsas vəsaitlər vardır. KOB klaster şirkətlərinə əmlak vergisi üzrə hər hansı güzəşt nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, KOB klaster şirkətləri KOB klaster şirkətlərinin reyestrinə daxil edildiyi tarixdən 7 il müddətinə əmlak vergisini ödəməkdən azaddırlar.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 199.15-ci maddə

31. Müntəzəm qaydada sərnişindəşımaya fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxs ƏDV-nin ödəyicisi ola bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirənlər aşağıdakı tələblərə cavab verdiyi halda, ƏDV qeydiyyatına alınabilir:

- göstərilən xidmətlərin dəyərini və alınmış malların (işlərin və xidmətlərin) dəyərini nağdsız qaydada əldə edənlər və ödəyənlər;
- digər vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər üzrə əldə edilən gəlirlərini və gəlirlərin əldə olunması üzrə çəkilən xərclərini elektron qaimə-faktura ilə rəsmiləşdirənlər;
- göstərilən xidmətlər üzrə əməliyyatların uçotunu vahid mərkəzləşdirilmiş elektron sistem üzərində apararaq və vergi orqanının həmin sistemə məsafədən çıxış imkanını təmin edənlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-1-ci maddə

32. Göstərilən xidmətlərin dəyərini və alınmış malların (işlərin və xidmətlərin) dəyərini nağd qaydada əldə edən sərnişin və yük daşımalarını avtomobil nəqliyyatı ilə həyata keçirən şəxs könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alınma bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş 156.1-1-ci maddəsinə əsasən, mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirən şəxsin könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmasının əsas tələblərindən biri göstərilən xidmətlərin dəyərini və alınmış malların (işlərin və xidmətlərin) dəyərini nağdsız qaydada əldə edilməsi və ödənilməsi ilə bağlıdır. Qeyd olunanlara əsasən, göstərilən xidmətlərin dəyərini və alınmış malların (işlərin və xidmətlərin) dəyərini nağd qaydada əldə edən sərnişin və yük daşımalarını avtomobil nəqliyyatı ilə həyata keçirən şəxs könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alınma bilməz.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-1-ci maddə

33. Müəssisəmiz müntəzəm olaraq sərnişindaşıma fəaliyyəti ilə məşğuldur. Gəlirlərinin və xərclərinin uçotunu qanunla müəyyən edilmiş qaydada aparır. Gedişhaqları sərnişinlərdən nağd qaydada qəbul edilir. Bu halda, ƏDV qeydiyyatına durmalıyıq mı?

Mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirən, aşağıdakı tələblərə cavab verən şəxslər könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alına bilərlər:

- göstərilən xidmətlərin və alınmış malların (işlərin və xidmətlərin) dəyərini nağdsız qaydada əldə edənlər və ödəyənlər;
- digər vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər üzrə əldə edilən gəlirlərini və gəlirlərin əldə edilməsi üzrə çəkilən xərclərini elektron qaimə-faktura ilə rəsmiləşdirənlər;
- göstərilən xidmətlər üzrə əməliyyatların uçotunu vahid mərkəzləşdirilmiş elektron sistem üzərində apararaq və vergi orqanının həmin sistemə məsafədən çıxış imkanını təmin edənlər.

Göründüyü kimi, daşıma xidmətlərinin haqqını nağd qaydada qəbul edən şəxs yuxarıda göstərilən tələblərə cavab vermədiyindən, könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alına bilməz.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-1-ci maddə

34. Mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən, müvafiq tələblərə cavab verən şəxs ilin ortasında vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçərsə, qeydiyyatdan keçdiyi tarixə Vergi Məcəlləsinin 156.1-1-ci maddəsinə uyğun olaraq könüllü ƏDV qeydiyyatına alına biləmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirən, Vergi Məcəlləsinin 156.1-1-ci maddəsi ilə müəyyən edilən tələblərə cavab verən şəxslər könüllü qaydada ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyata alına bilər. Eyni zamanda, həmin şəxslər hər il yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyata alınmasına dair ərizəni uçotda olduqları vergi orqanına təqdim etdiklərindən, təqvim ili ərzində dövlət qeydiyyatına alınan belə şəxslərin ƏDV məqsədləri üçün ərizə təqdim etmək hüquqları yaranmır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-1-ci və 156.1-2-ci maddələr

35. Vergi Məcəlləsinin 156.1-1-ci maddəsinə əsasən könüllü ƏDV qeydiyyatına alınmış vergi ödəyicisi Vergi Məcəlləsinin 221.4.7-ci maddəsinə uyğun olaraq “Fərqlənmə nişanı” əldə etməlidirmi? Əgər “Fərqlənmə nişanı” olmadan fəaliyyət göstərməlidirə, həmin şəxsə münasibətdə Vergi Məcəlləsinin 58.2-ci maddəsində müəyyən olunmuş maliyyə sanksiyası tətbiq olunacaqmı?

Mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxslər ƏDV qeydiyyatına alındıqdan sonra öz fəaliyyətlərini ƏDV-nin və mənfəət (gəlir) vergisinin ödəyicisi kimi davam etdirdiklərindən, onların fərqlənmə nişanı almaqla sabit şəkildə vergi ödəmək öhdəlikləri yaranmır və həmin şəxslərə “Fərqlənmə nişanı”nın alınmamasına görə maliyyə sanksiyası tətbiq edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-1-ci maddə

36. Bankın lisenziyası ləğv olunmuşdur və hazırda iflas prosesindədir. Bu səbəbdən, bankın aktivlərinin satılmasına zərurət yaranmışdır. Bu əməliyyat ƏDV-yə cəlb olunurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bankın iflas proseduru çərçivəsində aktivlərinin təqdim edilməsi - 2017-ci il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə ƏDV-dən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.36-cı maddə

37. Avtoneqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını həyata keçirən şəxs ƏDV məqsədləri üçün könüllü qaydada qeydiyyatla alınmaqla bağlı ərizəni nə vaxt verə bilər?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtoneqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirənlər hər il yanvar ayının 31-dən gec olmayaraq ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatla alınmasına dair ərizəni uçotda olduğu vergi orqanına təqdim edir və həmin şəxslərin ƏDV məqsədləri üçün qeydiyyatı həmin ayın birinci günündən qüvvəyə minir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 156.1-2-ci maddə

38. Fərdi sahibkar kimi vergi uçotuna alınaraq, icbari sığorta müqavilələri üzrə sığorta agentiyəm. Bu halda sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilərmi?

İcbari sığorta müqavilələri üzrə xidmət göstərən sığorta agentlərinin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmasına qanunvericilikdə məhdudiyət nəzərdə tutulmur. Həmin şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğu halda, əldə etdikləri hasılatdan 2 faiz dərəcə ilə vergi ödəyirlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.2-1-ci maddə

39. Mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirən və könüllü qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmış şəxsin ƏDV qeydiyyatı nə vaxt ləğv oluna bilər?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, mülkiyyətində və ya istifadəsində olan avtonəqliyyat vasitələri ilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində sərnişin və yük daşımalarını (o cümlədən taksi ilə) və yaxud həmin daşımaları müqavilə əsasında digər şəxslər vasitəsilə həyata keçirənlər ƏDV-nin məqsədləri üçün son qeydiyyatın qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən 3 il keçdikdən sonrakı istənilən vaxt qeydiyyatın ləğv olunması barədə ərizə verə bilərlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 158.1-ci maddə

40. Ödəmə qabiliyyətini itirmiş bankın iflas proseduru çərçivəsində aktivlərinin təqdim edilməsi ƏDV-yə necə cəlb olunur?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bankın iflas proseduru çərçivəsində aktivlərinin təqdim edilməsi - 2017-ci il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə ƏDV-dən azad edilmişdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.36-cı maddə

41. Müəssisəmiz müntəzəm olaraq sərnəşindəşimə ilə məşğuldur. Eşitdiyimizə görə, 2019-cu ildən avtobusların idxalı ƏDV-dən azad olunacaq. Belə bir dəyişiklik varmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, sürücü daxil olmaqla, 10 nəfərdən çox adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş, sıxılmış qazla işləyən avtobusların idxalı 2020-ci il yanvarın 1-dən 5 il müddətinə ƏDV-dən azad edilmişdir. Bu səbəbdən, 1 yanvar 2020-ci il tarixədək qeyd olunan avtobusların idxalı ümumi qaydada ƏDV-yə cəlb olunur. Qeyd edək ki, 1 yanvar 2020-ci ildən tətbiq olunacaq bu azadolma benzin və dizel yanacağı ilə işləyən avtobusların idxalına şamil edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.39-cu maddə

42. Mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını dəstəkləyən dəyişikliklər çərçivəsində ƏDV üzrə hər hansı güzəşt nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, KOB klaster şirkəti tərəfindən mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafını dəstəkləyən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiqedicə sənədi əsasında istehsal, yaxud emal məqsədləri üçün texnikanın, texnoloji avadanlıqların və qurğuların idxalı - KOB klaster şirkətinin KOB klaster şirkətlərinin reyestrinə daxil edildiyi tarixdən 7 il müddətinə ƏDV-dən azad edilmişdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 164.1.40-cı maddə

43. Bakı şəhərində şadlıq evi işlədən hüquqi şəxs ofisiantların əmək müqaviləsi əsasında işə cəlb olunması ilə bağlı problemlərlə üzləşir. Belə ki, ayın bir neçə günü toy olur və işçilər tez-tez öz iş yerlərini dəyişirlər. Elə etmək olarmı ki, sahibkarlar əmək müqaviləsi bağlamadan ofisiantları çalışdırsınlar?

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliyə əsasən, 1 yanvar 2019-cu il tarixdən iaşə obyektlərində müştərilərə xidmət göstərən fiziki şəxslər (ofisiant) aylıq 10 manat məbləğə Bakı şəhəri üçün 2 əmsal tətbiq etməklə 20 manat sadələşdirilmiş vergi ödəməli və sadələşdirilmiş verginin ödənilməsi barədə qəbz almaqla öz vergi öhdəliklərini yerinə yetirməlidirlər. Bu zaman ofisiantla şadlıq evini işlədən vergi ödəyicisi arasında əmək müqaviləsinin bağlanmasına zərurət yaranmır.

Məlumat üçün qeyd edək ki, vergi ödəyicisi "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz"i almaq üçün yazılı müraciət etdikdə, sadələşdirilmiş verginin ödənilməsinə təsdiq edən ödəniş sənədini müraciətinə əlavə edir, elektron qaydada müraciət etdikdə isə ödənişi müraciətin edildiyi zaman elektron qaydada həyata keçirir. Ödəniş sənədində vergi ödəyicisinin VÖEN-i göstərilməlidir. Vergi ödəyicisi hesablanmış sabit vergini tam məbləğdə dövlət büdcəsinə ödədikdən sonra ona müvafiq olaraq kağız daşıyıcısında və ya elektron qaydada "Sabit verginin ödənilməsi haqqında qəbz" verilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 220.10-cu maddə

44. Fərdi sahibkar sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaqla Bakı şəhərində pərakəndə ticarətlə məşğuldur. 2019-cu il yanvar ayının 1-dən Bakıda fəaliyyət göstərən vergi ödəyicisi üçün sadələşdirilmiş verginin dərəcəsi 4 faizdən 2 faizə endirilmişdir. 2018-ci ilin 4-cü rübünün hesabı 2019-cu ildə verilir. Bu zaman vergi ödəyicisi 2018-ci ilin 4-cü rübündə əldə etdiyi hasilatdan neçə faiz vergi ödəməlidir?

Əldə olunan hasilat bütün ölkə üzrə 2 faiz dərəcə ilə vergiyə 1 yanvar 2019-cu il tarixdən etibarən cəlb ediləcəkdir. Qeyd olunanlara əsasən, 2018-ci ilin 4-cü rübündə əldə edilmiş hasilata görə 4 faiz dərəcə ilə vergi ödənilməlidir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 220.1-ci maddə

45. Vəkillər Kollegiyasının üzvüyəm. 1 yanvar 2019-cu ildən vəkillərin sosial sığorta ödəmələrinin miqdarında hər hansı dəyişiklik varmı?

Vəkillər Kollegiyasının üzvlərinin ödədikləri məcburi dövlət sosial sığorta haqqının dərəcəsi ilə bağlı qanunvericilikdə dəyişiklik edilməmişdir. Həmin şəxslər əvvəlki qaydada gəlirlərinin 20 faizi miqdarında sosial sığorta haqqı ödəməlidirlər.

Əsas: "Sosial sığorta haqqında" Qanun, 14-cü maddə

46. Mən Bakı şəhərində fərdi qaydada bərbər fəaliyyəti ilə məşğulam. Əldə etdiyim gəlirdən nə qədər vergi ödəməliyəm?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, fərdi qaydada bərbər fəaliyyəti ilə məşğul olan (qadın və ya kişi bərbərləri olmasına fərq qoyulmadan) şəxslər aylıq 15 manat məbləğə Bakı şəhəri üçün 2 əmsal tətbiq etməklə 30 manat məbləğində sadələşdirilmiş vergi ödəyir. Bu əmsal Gəncə, Sumqayıt və Xırdalan şəhərlərində 1,5, Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndləri (Xırdalan şəhəri istisna olmaqla), Şirvan, Mingəçevir, Naxçıvan, Lənkəran, Yevlax, Şəki və Naftalan şəhərlərində 1,0, digər rayon (şəhər) və qəsəbələrdə (kəndlərdə) isə 0,5-dir. Məsələn, Astara şəhərində bərbər fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər "Sabit verginin ödənilməsi haqqında qəbz" alaraq, ayda 7,5 manat (15 manat x 0.5) məbləğində sadələşdirilmiş vergi ödəməlidirlər. Sadələşdirilmiş verginin ödənilməsi barədə sabit qəbz əldə edən şəxslərin vergi öhdəliyi yerinə yetirilmiş hesab edilir. Bərbər fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergi orqanına bəyannamə təqdim etmək öhdəlikləri yaranmır.

Məlumat üçün qeyd edək ki, vergi ödəyicisi "Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz"i almaq üçün yazılı müraciət etdikdə, sadələşdirilmiş verginin ödənilməsini təsdiq edən ödəniş sənədini müraciətinə əlavə edir, elektron qaydada müraciət etdikdə isə ödənişi müraciətin edildiyi zaman elektron qaydada həyata keçirir. Ödəniş sənədində vergi ödəyicisinin VÖEN-i göstərməlidir. Vergi ödəyicisi hesablanmış sabit vergini tam məbləğdə dövlət büdcəsinə ödədikdən sonra ona müvafiq olaraq kağız daşıyıcısında və ya elektron qaydada "Sabit verginin ödənilməsi haqqında qəbz" verilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 220.10-cu maddə

47. Bakı şəhərində fərdi qaydada dərzi fəaliyyəti ilə məşğulam. Əldə etdiyim gəlirdən nə qədər vergi ödəməliyəm?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, fərdi qaydada dərzi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər aylıq 10 manat məbləğə Bakı şəhərində 2 əmsal tətbiq etməklə 20 manat sabit vergi ödəyir və verginin ödənilməsi barədə qəbz əldə edir. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu əmsal Gəncə, Sumqayıt və Xırdalan şəhərlərində 1,5, Abşeron rayonunun qəsəbə və kəndləri (Xırdalan şəhəri istisna olmaqla), Şirvan, Mingəçevir, Naxçıvan, Lənkəran, Yevlax, Şəki və Naftalan şəhərlərində 1,0, digər rayon (şəhər) və qəsəbələrdə (kəndlərdə) isə 0,5-dir. Sadələşdirilmiş verginin ödənilməsi barədə sabit qəbz əldə edən şəxslərin vergi öhdəliyi yerinə yetirilmiş hesab olunur. Dərzi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergi orqanına bəyannamə təqdim etmək öhdəlikləri yaranmır. Məlumat üçün qeyd edək ki, vergi ödəyicisi “Sadələşdirilmiş vergi üzrə sabit məbləğin ödənilməsi haqqında qəbz”i almaq üçün yazılı müraciət etdikdə, sadələşdirilmiş verginin ödənilməsinə təsdiq edən ödəniş sənədini müraciətinə əlavə edir, elektron qaydada müraciət etdikdə isə ödənişi müraciətin edildiyi zaman elektron qaydada həyata keçirir. Ödəniş sənədində vergi ödəyicisinin VÖEN-i göstərilməlidir. Vergi ödəyicisi hesablanmış sabit vergini tam məbləğdə dövlət büdcəsinə ödədikdən sonra ona müvafiq olaraq kağız daşıyıcısında və ya elektron qaydada “Sabit verginin ödənilməsi haqqında qəbz” verilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 220.10-cu maddə

48. Topdan ticarət fəaliyyəti ilə məşğulam. Bu vaxta qədər malları həm sənədlə, həm də sənədsiz qaydada satmışam. Qanunda edilmiş dəyişikliyə görə malların sənəd olmadan satılmasına görə sanksiya tətbiq edilir. Qanunu bilmədiyim üçün ilin əvvəlində sənədsiz mal satmışam. Belə əmələ birinci dəfə yol verdim nəzərə alınaraq mənə güzəşt oluna bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturası təqdim edilməli olduğu halda malların elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturası verilmədən təqdim edilməsinə görə - malları təqdim edən şəxsə təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə təqdim edilmiş malların satış qiymətinin 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. Lakin qanunvericiliyə əsasən, yeni maliyyə sanksiyaları qüvvəyə mindiyi gündən 1 il müddətində belə hala birinci dəfə yol verildikdə vergi orqanı tərəfindən vergi ödəyicisinə maliyyə sanksiyası tətbiq olunmur və yalnız rəsmi (yazılı) xəbərdarlıq edilir. Xəbərdarlıq edildikdən sonra vergi ödəyicisi tərəfindən təkrarən belə hala yol verildiyi aşkarlanarsa, o zaman vergi ödəyicisinə maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 5.13-cü maddə və
 “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Qanun, 2.1-ci maddə

49. Özəl sektorda fəaliyyət göstərən hüquqi şəxsin baş mühasibiyəm. Müəssisənin direktorunun aylıq əməkhaqqı 1.500 manatdır.

Dəyişikliklərdən sonra qeyd olunan məbləğdən işəgötürənin (sığortaədənin) vəsaiti hesabına nə qədər sosial sığorta haqqı ödənilməlidir?

“Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəlirin 200 manatadək olan hissəsindən 22 faiz, 200 manatdan yuxarı olan hissəsindən 15 faiz dərəcə ilə sosial sığorta haqqı hesablanır. Bununla yanaşı, “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən, işsizlikdən sığorta üzrə sığorta tarifləri sığortaədən tərəfindən ödənilən sığorta haqqı üzrə hesablanmış əməyin ödənişi fondunun 0,5 faizi, sığortaolunan tərəfindən ödənilən sığorta haqqı üzrə işçinin əməkhaqqının 0,5 faizi məbləğində müəyyən edilmişdir. Buna əsasən işçinin 1.500 manat əməkhaqqı üçün işəgötürənin vəsaiti hesabına 239 manat sosial sığorta haqqı, 7.5 manat məbləğində isə işsizlikdən sığorta üzrə sığorta haqqı ödənilir ($200 \times 22\% + 1.300 \times 15\% = 239$; $1.500 \times 0,5\% = 7,5$).

Nəzərə alınmalıdır ki, 1 yanvar 2019-cu il tarixədək həmin məbləğə görə işəgötürənin vəsaiti hesabına 330 manat sosial sığorta haqqı ödənilirdi ($1.500 \times 22\% = 330$ manat).

Əsas: “Sosial sığorta haqqında” Qanun, 14-cü maddə

2

Vergidən
yayınmanın və
“kölgə
iqtisadiyyatı”nın
miqyasının
azaldılması

1. Məcburi nişanlama dedikdə, nə başa düşülür?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, məcburi nişanlama - müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən olunmuş malların idxalı, istehsalı, satışı və dövriyyəsinə vergi nəzarətinin həyata keçirilməsi məqsədilə həmin mallara tətbiq olunan markaların üzərində yerləşdirilən məcburi nişanlama kodu və digər qoruyucu elementlər başa düşülür.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.75-ci maddə

2. Müəssisəm Azərbaycanda fəaliyyət göstərən digər müəssisənin təsisçisidir. Bilmək istərdim, müəssisəmin gəlirləri ilə bağlı hər hansı azadolma nəzərdə tutulubmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, qanunla müəyyən olunmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotunu aparan, ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatda alınmayan və əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatadək olan rezident müəssisənin təsisçisi (payçısı) və yaxud səhmdarları olan hüquqi şəxslərin dividend gəlirləri vergidən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 106.10-cu maddə

3. Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinə əsasən, malların alışını və ya mədaxilini təsdiq edən, bu Məcəllənin 58.8-ci maddəsində nəzərdə tutulan sənədlərdən ən azı biri olmadıqda – alıcıya təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə alınmış malların dəyərini 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Vergi Məcəlləsinin 58.8-ci maddəsində isə malların alışını təsdiq edən sənəd kimi elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturası qeyd edilmişdir. Bu halda, 01.01.2018-ci il tarixədək kağız daşıyıcısında olan qaimə-faktura əsasında alınan və 01.01.2019-cu il tarixinə vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olan mallara yuxarıda qeyd edilən sanksiya tətbiq olunacaqmı?

1 yanvar 2018-ci il tarixədək kağız qaimə-faktura əsasında alınmış mallara görə Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş maliyyə sanksiyası tətbiq edilmir. 1 yanvar 2018-ci il tarixdən sonra elektron qaimə-faktura olmadan mədaxil edilmiş mallara isə ümumi qaydada maliyyə sanksiyası tətbiq olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.8.2-ci maddə

4. Vergi nəzarəti tədbiri zamanı vergi ödəyicisinin sahibliyində olan malların alışını təsdiq edən heç bir sənəd olmadıqda, vergi orqanı bu halı gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılmaması kimi qiymətləndirərək, Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş maliyyə sanksiyasından əlavə olaraq, 58.8.3-cü maddədə göstərilən maliyyə sanksiyasını da tətbiq edəcəkmimi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş 58.8.3-cü maddəsinin müddəalarına əsasən, qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotu aparılmadıqda - alıcıya sənədlərlə rəsmiləşdirilməyən xərclərə görə maliyyə sanksiyasının tətbiq edilməsi nəzərdə tutulur. Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş maliyyə sanksiyası tətbiq edildikdən sonra həmin mallara çəkilmiş xərcin rəsmiləşdirilməməsinə görə yenidən Vergi Məcəlləsinin 58.8.3-cü maddəsi ilə müəyyən olunmuş maliyyə sanksiyası tətbiq edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.8.2-ci və 58.8.3-cü maddələr

5. Yeni dəyişikliyə əsasən, fiziki şəxslərin muzzdlu işlə əlaqədar gəlir vergisinə əhəmiyyətli vergi azadolması tətbiq edilir. Bu azadolmaların fonunda əmək müqaviləsi bağlamayan işəgötürənlərə münasibətdə nəzarət gücləndirilirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi yolu ilə onların gəlirlərinin gizlədilməsinə (azaldılmasına) şərait yaradıldığına görə işəgötürənə hər bir belə şəxs üzrə təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə 2.000 manat, ikinci dəfə yol verdikdə 4.000 manat, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 6.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu maddəsində müəyyən olunmuş yeni maliyyə sanksiyası “Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında” Qanun qüvvəyə mindiyi gündən 1 il müddətində belə hala birinci dəfə yol verildikdə, yalnız vergi orqanı tərəfindən rəsmi (yazılı) xəbərdarlıq edildikdən sonra həyata keçirilən vergi nəzarəti tədbirləri zamanı tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.10-cu maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Qanun, 2.1-ci maddə

6. Malların elektron qaimə-faktura verilmədən təqdim olunmasına görə cərimə tətbiq ediləcəkmi?

Elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturası təqdim edilməli olduğu halda, malların elektron qaimə-faktura və ya elektron vergi hesab-fakturası verilmədən təqdim edilməsinə görə - malları təqdim edən şəxsə təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə təqdim olunmuş malların satış qiymətinin 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.13-cü maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi haqqında” Qanun, 2.1-ci maddə

7. Bank sektorunda çalışıram. 2.500 manat əməkhaqqı alıram. Maaşımdan nə qədər gəlir vergisi tutulmalıdır?

Bank sektorunda işləyən fiziki şəxslərin muzzdlu işdən aylıq gəlirləri 8.000 manatadək olduqda həmin gəlirdən vergi tutulmur. Belə ki, Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektoruna aid edilən vergi ödəyicilərində işləyən fiziki şəxslərin muzzdlu işdən aylıq gəlirləri 8.000 manatadək olduqda verginin dərəcəsi 0 (sıfır) faiz təşkil edir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.1-1-ci maddə

8. Tikinti materiallarının istehsalı ilə məşğul olan şirkətdə işləyirəm. Aylıq əməkhaqqım 1.040 manatdır. Əməkhaqqımdan vergi və sosial sığorta haqqı hansı məbləğdə tutulacaq?

1 yanvar 2019-cu il tarixdən qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliyə əsasən, neft-qaz sahəsində fəaliyyəti olmayan və qeyri-dövlət sektorunda işləyən fiziki şəxslərin muzzdlu işdən aylıq gəlirləri 8.000 manatadək olduqda vergi 0 faiz, 8.000 manatdan çox olduqda 8.000 manatdan çox olan məbləğin 14 faizi məbləğində müəyyən edilir. Həmin fiziki şəxsin sosial sığorta haqqına cəlb edilən aylıq gəliri 200 manatdan çox olduqda 6 manat + 200 manatdan çox hissənin 10 faizi miqdarında sosial sığorta haqqı tutulur.

Qeyd olunanlara əsasən, aylıq gəliri 1.040 manat olan fiziki şəxsin əməkhaqqından vergi tutulmur. Lakin həmin məbləğdən 90 manat sosial sığorta haqqı tutulur ($1.040 - 200 \times 10\% = 84 + 6 (200 \times 3\%) = 90$)

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 101.1-1-ci maddə və
“Sosial sığorta haqqında” Qanun, 14-cü maddə

9. Müəssisənin yeganə təsisçisi fiziki şəxsdir. Müəssisə trikotaj mallarının istehsalı ilə məşğul olur və aylıq dövriyyəsi 200.000 manatı keçmir. Mənfəət vergisinin ödəyicisidir. Müəssisə əldə etdiyi mənfəətdən vergini verdikdən sonra özünün yeganə təsisçisi olan şəxsə qalan vəsaiti verərkən vergi tutmalıdır mı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, qanunla müəyyən olunmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotunu aparan, ƏDV-nin məqsədləri üçün qeydiyyatda alınmayan və əməliyyatlarının həcmi ardıcıl 12 aylıq dövrün istənilən ayında (aylarında) 200.000 manatadək olan rezident müəssisənin təsisçisi (payçısı) və yaxud səhmdarları olan fiziki şəxslərin dividend gəlirləri vergidən azaddır. Qeyd olunanlara əsasən, müəssisəniz qanunla müəyyən olunmuş qaydada gəlirlərin və xərclərin uçotunu apardığı halda onun mənfəətindən təsisçiyə ödənilən dividend vergidən azad edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.22-1-ci maddə

10. Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinin məqsədləri üçün malların dəyəri dedikdə, hansı dəyər nəzərdə tutulur?

Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci maddəsinin məqsədləri üçün malların dəyəri dedikdə həmin malların alış qiyməti, malların alış qiymətini müəyyən etmək mümkün olmadığı halda, topdansatış bazar qiyməti nəzərdə tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.16-cı maddə

3

Vergitutma bazasının geniřl ndirilm si

1. Hüquqi şəxs ləğv prosesindədir. Kreditorları qarşısında bütün öhdəliklərini yerinə yetirdikdən sonra qalan əmlakı payçılar arasında bölüşdürülür. Bu əmlaklar əvvəlki illərin bölüşdürülməmiş mənfəəti hesabına alınmışdır. Həmin əmlakın təsisçilərə verilməsi zamanı müəssisənin vergi öhdəliyi yaranırmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, hüquqi şəxsin öz təsisçilərinin (payçıların) və yaxud səhmdarlarının xeyrinə xalis mənfəətinin (sadələşdirilmiş vergi ödəyiciləri tərəfindən vergi və xərclər çıxıldıqdan sonra gəlirin) bölüşdürülməsi, o cümlədən hüquqi şəxs ləğv edilərkən xalis mənfəəti hesabına formalaşan əmlakın (aktivlərin) bölüşdürülməsi, habelə səhmlərin (payların) xalis mənfəət hesabına artırılan nominal dəyəri həddlərində geri alınması ilə bağlı pul və ya digər ödəmələr şəklində etdiyi ödəniş dividend hesab edilir. Qeyd olunanlara əsasən, hüquqi şəxs ləğv edilərkən xalis mənfəəti hesabına formalaşan əmlakın (aktivlərin) bölüşdürülməsi dividend sayılmaqla 10 faiz dərəcə ilə ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.15-ci və 122.1-ci maddələr

2. Müəssisə ləğv edilərkən onun xalis mənfəəti hesabına alınmış əmlakın təsisçilər arasında bölüşdürülməsi dividend hesab edilirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, hüquqi şəxs ləğv edilərkən xalis mənfəəti hesabına formalaşan əmlakın (aktivlərin) bölüşdürülməsi nəticəsində əldə edilən gəlir dividend hesab edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.15-ci maddə

3. Offşor zonada təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) qeyri-rezident müəssisənin offşor zona olmayan ərazidəki nümayəndəliyinə Azərbaycan Respublikasının rezidenti tərəfindən aparılan ödənişlərdən ödəmə mənbəyində vergi tutulurmu?

Güzəştli vergi tutulan ölkələrdə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) şəxslərə, o cümlədən digər ölkələrdə olan filial və ya nümayəndəliklərinə, habelə güzəştli vergi tutulan ölkələrdə olan bank hesablarına rezidentlərin və qeyri-rezidentlərin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəlikləri tərəfindən birbaşa və ya dolayısı ilə edilən ödənişlər Azərbaycan mənbəyindən gəlir hesab olunur. Qeyd olunanlara əsasən, güzəştli vergi tutulan ölkədə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) qeyri-rezident müəssisənin güzəştli vergi tutulan ölkə hesab edilməyən ərazidə olan nümayəndəliyinə aparılan ödənişlərdən ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.16.14-1-ci, 125.1.9-cu və 128.3-cü maddələr

4. Müəssisəmiz broker fəaliyyəti ilə məşğuldur.1 yanvar 2019-cu il tarixdən Vergi Məcəlləsinə hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalındakı iştirak payı və ya səhmlərin satılmasından əldə olunan gəlirlərin vergiyə cəlb olunmasını tənzimləyən 96.5-ci və 104.6-cı maddələr əlavə edilmişdir. Həmin maddələrin tətbiqi ilə bağlı misallarla izah verilməsini xahiş edirik.

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş 96.5 və 104.6-cı maddələrinə əsasən, hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalındakı iştirak payı və ya səhmlər xalis aktivlərin iştirak payı və ya səhmlərə mütənasib dəyərindən yuxarı qiymətə təqdim edildikdə faktiki təqdim etmə qiyməti ilə nizamnamə kapitalındakı iştirak payının və ya səhmin nominal dəyəri arasındakı fərq, iştirak payı və ya səhmlər xalis aktivlərin iştirak payı və ya səhmlərə mütənasib dəyərindən aşağı qiymətə (güzeştli qiymətlə) təqdim edildikdə isə alqı-satqı müqaviləsinin bağlandığı tarixə xalis aktivlərin mütənasib dəyəri ilə nizamnamə kapitalındakı iştirak payının nominal dəyəri arasındakı fərq vergiyə cəlb edilən gəlirdir (mənfəətdir). İştirak payları və ya səhmlər nominal qiymətdən yuxarı qiymətə alınmışdırsa, həmin iştirak paylarının və ya səhmlərin təqdim edilməsi zamanı gəlirdən çıxılan xərclər bu aktivlərin faktiki satınalma qiyməti ilə nəzərə alınır.

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş 102.1.27 və 106.1.19-cü maddələrinə əsasən vergi ödəyicisinin azı 3 (üç) il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərinin 50 faizi gəlir (mənfəət) vergisindən azaddır.

Vergi Məcəlləsinin qeyd olunan maddələrindən görüldüyü kimi:

- Hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalındaki iştirak payı və ya səhmlər xalis aktivlərin iştirak payı və ya səhmlərə mütənasib dəyərindən yuxarı qiymətə təqdim edildikdə faktiki təqdimmə qiyməti ilə nizamnamə kapitalındaki iştirak payının və ya səhmin nominal dəyəri arasındakı fərq.
- İştirak payı və ya səhmlər xalis aktivlərin iştirak payı və ya səhmlərə mütənasib dəyərindən aşağı qiymətə (güzəştli qiymətlə) təqdim edildikdə isə alqı-satqı müqaviləsinin bağlandığı tarixə xalis aktivlərin mütənasib dəyəri ilə nizamnamə kapitalındaki iştirak payının nominal dəyəri arasındakı fərq vergiyə cəlb edilən gəlir (mənfəət) hesab olunur.
- Həmçinin, vergi ödəyicisinin azı 3 (üç) il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərinin 50 faizi gəlir vergisindən və ya mənfəət vergisindən azaddır.

Məlum olduğu kimi, **“Kapital”** maliyyə hesabatında müəssisənin özünə məxsus vəsaitlərini göstərən bir elementdir. Yeni müəssisənin istifadə etdiyi vəsaitlərin ona məxsus olan hissəsinin passivdəki adıdır. Daha sadə dildə desək, kapital müəssisənin sərmayəsidir. Kapitala həmçinin **xalis aktivlərdə** deyilir.

Kapital, həmçinin, müəssisənin aktivlərindən öhdəliklərini çıxdıqdan sonra yerdə qalan hissəsinin ümumiləşmiş adıdır. Mühasibat bərabərliyinə əsasən, bunu aşağıdakı düsturla ifadə etmək olar:

$$\text{Aktivlər} = \text{Öhdəliklər} + \text{Kapital}$$

$$\text{Kapital} = \text{Aktivlər} - \text{Öhdəliklər}$$

Kapital özü də dörd hissədən ibarətdir: *nizamnamə kapitalı, ehtiyat kapitalı, əlavə kapital və bölüşdürülməmiş mənfəət*. Qeyd etmək lazımdır ki, əksər müəssisələrdə bu elementlərdən əsasən ikisi - *nizamnamə kapitalı və bölüşdürülməmiş mənfəət* istifadə olunur. Bunları düstur şəklində aşağıdakı kimi ifadə etmək olar:

$$\text{Kapital} = \text{Nizamnamə kapitalı} + \text{Bölüşdürülməmiş mənfəət}$$

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 96-ci, 102-ci və 106-cı maddələr

misal

“A” ASC-nin nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 100 manat olan 10 ədəd səhmdən ibarət olmaqla 1.000 manat təşkil edir. Cəmiyyətin il ərzində bölüşdürülməmiş mənfəəti 2.000 manat olmuşdur ki, nəticədə xalis aktivlərin dəyəri 3.000 manat təşkil etmişdir.

Bu halda, xalis aktivlərin səhmlərə mütənasib dəyəri 300 manat təşkil edəcəkdir.

$$3.000 \text{ manat} / 10 \text{ ədəd} = 300 \text{ manat}$$

Cəmiyyətin səhmlərinin təqdim edilməsindən əldə edilən gəlirlər və bu gəlirlərdən mənfəət (gəlir) vergisi aşağıdakı kimi hesablanacaq:

1-ci variant: 2019-cu ildə “A” ASC-nin səhmlərindən ikisi hər birinin qiyməti 500 manat, yəni **hər biri xalis aktivlərin nizamnamə kapitalındakı səhmlərə mütənasib dəyərindən 200 manat yuxarı** olmaqla təqdim edilmişdir. Həmin səhmlərin vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olma müddəti 4 (dörd) ildir. Bu halda, həmin səhmlərin təqdim olunmasından əldə edilən gəlir (mənfəət) səhmlərin faktiki təqdim olunma dəyəri ilə nominal dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır və həmin səhmlərin vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olma müddəti 3 (üç) ildən çox olduğu üçün bu təqdimətmədən əldə olunan gəlirlərin 50 faizi gəlir (mənfəət) vergisindən azad edilir.

$$500 \text{ manat} \times 2 - 100 \text{ manat} \times 2 =$$

$$800 \text{ manat (əldə edilən gəlir) - xalis gəlir}$$

$$800 \text{ manat} \times 50\% =$$

$$400 \text{ manat (vergidən azad edilən gəlir)}$$

Gəliri əldə edən şəxsin hüquqi və ya fiziki şəxs olmasından asılı olaraq, bu gəlir üzrə vergi öhdəliyi aşağıdakı kimi hesablanacaq:

$$\text{Mənfəət vergisi } (1.000 \text{ manat} - 200 \text{ manat}) \times 20\% =$$

$$160 / 2 = 80 \text{ manat}$$

və ya

$$\text{Gəlir vergisi } (1.000 \text{ manat} - 200 \text{ manat}) \times 14\% =$$

$$112 / 2 = 56 \text{ manat}$$

misal

2-ci variant: 2019-cu ildə "A" ASC-nin səhmlərindən ikisihər birinin qiyməti 120 manat, yəni **hər biri xalis aktivlərin nizamnamə kapitalındakı səhmlərə mütənasib dəyərindən 180 manat aşağı** olmaqla təqdim edilmişdir və həmin səhmlərin vergi ödəyicisinin mülkiyyətində olma müddəti 3 (üç) ildən azdır. Bu halda, həmin səhmlərin təqdim olunmasından əldə edilən gəlir (mənfəət) təqdim olunan səhmlər üzrə xalis aktivlərin nizamnamə kapitalındakı səhmlərə mütənasib dəyəri ilə qeyd edilən səhmlərin nominal dəyəri arasındakı fərq kimi hesablanır.

$$300 \text{ manat} \times 2 - 100 \text{ manat} \times 2 = 400 \text{ manat}$$

Gəliri əldə edən şəxsin hüquqi və ya fiziki şəxs olmasından asılı olaraq, bu gəlir üzrə vergi öhdəliyi **1-ci variantda** göstərilən kimi hesablanacaqdır.

5. Böyük Britaniyada qeydiyyatda olan qeyri-rezident müəssisədən avadanlıq alınması üçün sifariş verilib. Satıcının müəssisəmizə göndərdiyi hesab-fakturada əks olunan bank hesabı Honkonqda yerləşir. Honkonqun offşor zona olduğunu nəzərə alsaq, müəssisəmizin bu əməliyyata görə vergi öhdəliyi yaranırmı?

Güzəştli vergi tutulan ölkələrdə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) şəxslərə, o cümlədən digər ölkələrdə olan filial və ya nümayəndəliklərinə, habelə güzəştli vergi tutulan ölkələrdə olan bank hesablarına rezidentlərin və qeyri-rezidentlərin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəlikləri tərəfindən birbaşa və ya dolayısı ilə edilən ödənişlər Azərbaycan mənbəyindən gəlir hesab olunur. Qeyd olunanlara əsasən, qeyri-rezident satıcının güzəştli vergi tutulan ölkə hesab edilməyən ölkədə təsis edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq, ödənişin güzəştli vergi tutulan zonaya aparılmasına görə ödəmə mənbəyində 10 faiz dərəcə ilə vergi tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.16.14-1-ci, 125.1.9-cu və 128.3-cü maddələr

6. Müəssisəmiz Britaniya Vircin Adalarında qeydiyyatda olan bankdan kredit cəlb edib. Britaniya Vircin Adaları offşor zonada yerləşir və məlum olduğu kimi, offşor zonada aparılan ödənişlər əlavə vergitutmaya məruz qalır. Alınmış kreditin hansı hissəsindən vergi tutmalıyıq (əsas hissəsindən, faizdən və ya tam məbləğdən)?

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərə əsasən, güzəştli vergi tutulan ölkələrdə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) şəxslərə, o cümlədən digər ölkələrdə olan filial və ya nümayəndəliklərinə, habelə güzəştli vergi tutulan ölkələrdə olan bank hesablarına rezidentlərin və qeyri-rezidentlərin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəlikləri tərəfindən birbaşa və ya dolayısı ilə edilən ödənişlər Azərbaycan mənbəyindən gəlir hesab olunur. Bu maddənin məqsədləri üçün alınmış borclar üzrə qaytarılan borcun əsas məbləği (faizlər nəzərə alınmadan) Azərbaycan mənbəyindən gəlirə aid edilmir. Göründüyü kimi, güzəştli vergi tutulan zonada yerləşən bankdan alınmış kredit qaytarılarkən ödəmə mənbəyində vergi yalnız hesablanmış faizlərdən tutulur. Alınmış borcun əsas məbləğindən vergi tutulmur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.16.14-1-ci, 125.1.9-cu və 128.3-cü maddələr

7. Azərbaycan Respublikasının rezident bankı Vircin Adalarında (ABŞ) müxbir hesabı açır və hesaba 1 milyon ABŞ dolları mədaxil edir. Vircin Adalarının (ABŞ) offşor zona olduğunu nəzərə alsaq, rezident bankın bu əməliyyatdan vergi öhdəliyi yaranırmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş 13.2.16.14-1-cü maddəsinin müddəalarına əsasən, bu Məcəllənin 128-ci maddəsində nəzərdə tutulan güzəştli vergi tutulan ölkələrdə təsis edilmiş (qeydiyyatdan keçmiş) şəxslərə, o cümlədən digər ölkələrdə olan filial və ya nümayəndəliklərinə, habelə güzəştli vergi tutulan ölkələrdə olan bank hesablarına rezidentlərin və qeyri-rezidentlərin Azərbaycan Respublikasındakı daimi nümayəndəlikləri tərəfindən birbaşa və ya dolayısı ilə edilən ödənişlər Azərbaycan mənbəyindən gəlir hesab olunur. Bu maddənin məqsədləri üçün alınmış borclar üzrə qaytarılan borcun əsas məbləği (faizlər nəzərə alınmadan) Azərbaycan mənbəyindən gəlirə aid edilmir. Bu maddənin müddəaları rezident banklar tərəfindən açılan müxbir hesablara aid edilmir.

Qeyd olunanlara əsasən, rezident banklar tərəfindən güzəştli vergi tutulan ərazidə yerləşən bankda açılmış müxbir hesablara köçürülən məbləğə bu maddənin müddəaları tətbiq edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 13.2.16.14-1, 125.1.9-cu və 128.3-cü maddələr

8. Mən t  q  d  y  m, yaşadığım k  nd   qonşuların yetişdirdiyi müxtəlif meyvə və tərəvəzi alaraq   z avtomobiliml   Bakı   h  rin   gətirərək ma  zalara satıram. Bu halda vergi   d  m  liy  mmi?

Kənd təsərrüfatı məhsullarının digər   xsl  rd  n tədarük edilərək satılması vergiyə cəlb olunur. Bu zaman tərəfinizdən alınmış kənd təsərrüfatı məhsulları vergi ödəyicilərinə (ma  zalara) satılarkən həmin məhsulların dəyərini Sizə ödəyən   xss ödənməli olan m  bl  gd  n 2 faiz dərəcə ilə vergi tutur və qalan m  bl  gi Sizə   d  yir. Bununla da, əldə etdiyiniz gəlirdən vergi öhdəliyi yerinə yetirilmı   olur və əlavə olaraq vergi orqanında qeydiyyatla alınmaqla bəyannamə təqdim etmək   hd  liyiniz yaranmır.

Əgər digər   xssl  rin yetişdirdiyi meyvə və tərəvəzi satın alaraq   z avtomobilinizd  n səyyar qaydada istehlakçılara (  haliy  ) sataraq gəlir əldə edirsinizsə, bu zaman Siz vergi orqanında uçota alınaraq VÖEN əldə etməli və se  iminizd  n asılı olaraq, əldə etdiyiniz gəlirdən 2 faiz dərəcə ilə sad  l  şdirilmı   vergi və ya əldə olunan gəlirdən   kdiyiniz x  rc  r   xılmaqla qalan f  rqu dən vergidən azad olunan hissə (gəlirin 75 faizi) də   xılmaqla 20 faiz dərəcə ilə gəlir vergisi   d  m  lisiniz.

  sas: Vergi Məcəlləsi, 33.1-ci, 101.3-c  , 102.1.30-cu və 101.6-cı maddələr

misal

Gəlir: 1.000 manat;

Xərc 500 manat;

X  rc  r   xıldıqdan sonra qalan gəlir = 500 manat

Gəlir vergisi = 25 manat (500 – 375 = 125 x 20%)

9. Müəssisəmiz avtomobillərin idxalı və satışı ilə məşğuldur. Almaniyada yerləşən təchizatçı şirkətdən illik faiz dərəcəsi 10 faiz olmaqla iki illik müddətə 200 min avro borc alınmışdır. Xaricdən alınmış borc üzrə ödədiyimiz faizləri gəlirdən çıxma bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən xaricdən alınan borclar (xarici banklar və kredit təşkilatları tərəfindən verilmiş, habelə xarici birjalarda ticarət olunan istiqrazlar üzrə borclar istisna olmaqla) vergi ödəyicisinin xalis aktivlərindən (kapitalından) iki dəfədən çox olduğu halda, borcun xalis aktivdən (kapitaldan) iki dəfədən çox olan hissəsinə görə hesablanmış faizlərin gəlirdən çıxılmasına yol verilmir. Bu maddənin müddəaları rezident banklara və kredit təşkilatlarına aid edilmir.

Eyni zamanda, Vergi Məcəlləsinə kapital anlayışı əlavə edilmişdir. Buna əsasən kapital - aktivlərdən bütün öhdəliklər çıxıldıqdan sonra vergi ödəyicisinin xalis aktivlərinin dəyəridir. Dəyişikliyə əsasən vergi ödəyicisinin xaricdən aldığı borclarının xalis aktivlərindən iki dəfədən çox olduğu halda, borcun xalis aktivdən iki dəfədən çox olan hissəsinə görə hesablanmış faizlər gəlirdən çıxılmayacaq.

Bu məhdudiyət xarici banklar və kredit təşkilatları tərəfindən verilmiş, habelə xarici birjalarda ticarət olunan istiqrazlar üzrə borclara, habelə rezident bankların və kredit təşkilatlarının xaricdən aldığı borclara aid edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 110-cu maddə

misal

"A" MMC-nin xalis aktivlərinin dəyəri 100.000 manatdır. Cəmiyyət illik 10 faiz olmaqla xaricdən 350.000 manat borc almışdır. Bu halda cəmiyyət xaricdən alınmış borca görə illik hesablanmış faizi aşağıdakı qaydada gəlirdən çıxmalıdır:

$100.000 \times 2 = 200.000$ xalis aktivin iki misli

$350.000 - 200.000 = 150.000$ xalis aktivdən iki dəfədən çox olan hissə

$200.000 \times 10\% = 20.000$ xərcə silinə bilən məbləğ

$150.000 \times 10\% = 15.000$ xərcə silinə bilinməyən məbləğ

10. Müəssisənin təsisçisinin banka olan borcu müəssisənin dövriyyə vəsaiti hesabına ödənilmişdir. Bu zaman müəssisənin vergi öhdəliyi yaranırmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, cəmiyyətin fəaliyyəti zamanı əldə edilmiş aktivlərin, o cümlədən pul vəsaitlərinin (təsisçiyə borcların verilməsi və ya alınmış borcların əvəzinin qaytarılması istisna olmaqla) təsərrüfat fəaliyyətinin məqsədlərindən kənar digər məqsədlər üçün təsisçiyə verilməsi, habelə təsisçinin digər şəxslərə olan borclarının əvəzinin ödənilməsi vergitutma məqsədləri üçün dividend ödəmələrinə bərabər hesab edilir və bu zaman Məcəllənin 122.1-ci maddəsi ilə ödəmə mənbəyində vergi tutulur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 122.4-cü maddə

11. Həyatın yığım sığortasına ödənilən məbləğlər əvvəllər tam həcmdə gəlir vergisindən azad edilirdi. Bununla bağlı qanunvericilikdə dəyişiklik varmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan müqavilə ilə həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə işəgötürənin sığortaolunanın vergiyə cəlb olunan gəlirlərinin 50 faizindən çox olmayan hissəsindən Azərbaycan Respublikasının sığortaçılarına ödədikləri sığorta haqları fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.8-ci maddə

12. Fərdi sahibkar kimi mərkəzi univərmaqda qızıl və digər zərgərlik məhsullarının satışı ilə məşğulam. Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olaraq hasilatdan 2 faiz vergi ödəyə bilərəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, qızıl, ondan hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatlarının, habelə almazın (emal olunmuş, çeşidlənmiş, çərçivəyə salınmış və bərkidilmiş və emal olunmamış, çeşidlənməmiş, çərçivəyə salınmamış və bərkidilməmiş almaz) satışını həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Qeyd olunanlara əsasən, qızıl və digər zərgərlik məhsullarının satışını həyata keçirən fərdi sahibkar gəlir vergisinin ödəyicisi kimi uçota alınır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.11-ci maddə

13. Məlum olduğu kimi, 1 yanvar 2019-cu il tarixədək 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan həyatın yığım sığortası üzrə müqaviləyə əsasən, işəgötürənin sığortaçılara ödədiyi vəsaitin tam məbləği fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azad idi. 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş dəyişikliyə əsasən, 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan müqavilə ilə həyatın yığım sığortası üzrə işəgötürənin sığortaçılara ödədiyi sığortaolunanın vergiyə cəlb edilən gəlirlərinin 50 faizindən çox olmayan hissəsi gəlir vergisindən azaddır. 1 yanvar 2018-ci ildə bağlanmış həyatın yığım sığortası üzrə işçinin əməkhaqqı tam məbləğdə işəgötürən tərəfindən sığortaçılara ödənilir. Müqavilənin müddəti 3 ildir. Müqavilənin əvvəlki tarixdə bağlandığını nəzərə alsaq, qanunvericiliyə edilən dəyişiklik bu müqavilə üzrə ödənişlərə də tətbiq olunurmu?

Vergi Məcəlləsinin 102.1.8-ci maddəsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına görə, 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan müqavilə ilə həyatın yığım sığortası və pensiya sığortası üzrə işəgötürənin sığortaolunanın vergiyə cəlb olunan gəlirlərinin 50 faizindən çox olmayan hissəsindən Azərbaycan Respublikasının sığortaçılarına ödədikləri sığorta haqları fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır. Bu maddənin müddəaları 1 yanvar 2019-cu il tarixədək bağlanmış həyatın yığım sığortası müqavilələrinə də tətbiq olunur.

Qeyd olunanlara əsasən, 3 ildən az olmayan müddətə bağlanan həyatın yığım sığortası müqaviləsi üzrə işəgötürən tərəfindən sığortaolunanın vergiyə cəlb olunan gəlirlərinin 50 faizindən çox olan hissədə sığortaçılara köçürülən məbləğ ümumi qaydada gəlir vergisinə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.8-ci maddə

14. Mətbuatdan əldə etdiyim məlumata görə, gələn ildən sadələşdirilmiş verginin ləğv olunacaq. Mən avtoyuma məntəqəsi işlədirəm və əsas müştərilərim sərnişindəşıma şirkətləridir. Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərə bilərəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi kimi vergi orqanında uçotda olmayan şəxslərə (əhaliyə) göstərilən xidmətlərdən başqa, xidmətlərin göstərilməsini həyata keçirən şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilməz. Qeyd olunanlara əsasən, fərdi sahibkar kimi digər hüquqi şəxslərə xidmət göstərdiyinizi nəzərə alaraq, sizin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququnuz olmadığından, 1 yanvar 2019-cu il tarixdən gəlir vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərməlisiniz. O da nəzərə alınmalıdır ki, 1 yanvar 2019-cu ildən mikro sahibkarlıq subyektlərinin gəlirlərinin 75 faizi gəlir vergisindən azaddır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.30-cu və 218.5.10-cu maddələr

15. Rezident müəssisə xarici şirkətdə sahib olduğu iştirak payına görə dividend əldə edir. Həmin dividend gəliri Azərbaycan Respublikasında mənfəət vergisinə cəlb edilmirmi?

Rezident müəssisə üçün vergitutma obyektinin onun mənfəətidir. Vergi ödəyicisinin bütün gəlirləri, o cümlədən onun Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında daimi nümayəndəlikləri vasitəsilə əldə etdiyi gəlirləri, Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında əldə etdiyi dividend, faiz, royalti (vergidən azad edilən gəlirdən başqa) ilə bu Məcəllənin X fəslində göstərilən gəlirdən çıxılan xərc (vergidən azad edilən gəlirlər üzrə çəkilən xərclərdən başqa) arasındakı fərq mənfəətdir. Qeyd olunanlara əsasən, rezident müəssisənin Azərbaycan Respublikasının hüdudlarından kənarında əldə etdiyi gəliri Azərbaycanda mənfəət vergisinə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 104.1-ci maddə

16. Obyektimi banka girov qoyaraq kredit götürmüşəm. Krediti vaxtında qaytara bilmədiyim üçün bank tərəfindən həmin əmlak məhkəmə qərarı əsasında açıq hərracda satılacaq. Bu əməliyyat zamanı mənim vergi öhdəliyim yaranırmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, yaşayış və qeyri-yaşayış sahələrinin açıq hərrac qaydasında təqdim olunması üzrə hərracın nəticələrini təsdiq edən ixtisaslaşdırılmış təşkilatlar tərəfindən satılan qeyri-yaşayış sahəsinin sahəsinə uyğun olaraq sadələşdirilmiş vergi hesablanır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 150.1.13-cü maddə

17. Müəssisə lizinq fəaliyyəti ilə məşğuldur. 2017-ci ildə fiziki şəxslə (fərdi sahibkar olmayan fiziki şəxs) 5 il müddətinə lizinq müqaviləsi bağlanmışdır. Qanunvericiliyə edilmiş dəyişikliyə əsasən, 2019-cu ildən maliyyə lizinqi müqaviləsi üzrə lizinq alan qismində yalnız hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar çıxış edirlər. Bu dəyişiklik 2019-cu ilədək vətəndaşlarla bağlanmış lizinq müqavilələrinə də tətbiq edilirmi?

Vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişikliyə əsasən, maliyyə lizinqini həyata keçirən vergi ödəyiciləri 2019-cu il yanvarın 1-dək bağlanmış maliyyə lizinqi müqavilələri (lizinq alan qismində hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar çıxış edən maliyyə lizinqi müqavilələri istisna olmaqla) barədə Vergilər Nazirliyinin müəyyən etdiyi formada məlumatı həmin tarixdən 15 gün müddətində qeydiyyatda olduqları vergi orqanına təqdim edirlər. 1 yanvar 2019-cu il tarixədək maliyyə lizinqi müqaviləsini bağlamış və müvafiq məlumat formasını qeydiyyatda olduqları vergi orqanına təqdim etmiş vergi ödəyiciləri tərəfindən həmin müqavilələr üzrə həyata keçirilən əməliyyatlara Vergi Məcəlləsinin 2019-cu il yanvarın 1-dək qüvvədə olan müddəaları tətbiq edilir.

Eyni zamanda, lizinq fəaliyyəti ilə məşğul olan vergi ödəyicilərinin 2019-cu il yanvarın 1-dək bağlanmış maliyyə lizinqi müqavilələri üzrə əldə olunan gəlirləri (mənfəəti) onların ƏDV-nin məqsədləri üçün məcburi qeydiyyata dair ərizə vermək öhdəliyi yaradan vergi tutulan əməliyyatlarının həcminə aid edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 140.1-ci maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində
dəyişiklik edilməsi haqqında”
Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli
1356-VQD nömrəli Qanununun 2-ci maddəsi

18. Metal tədarükü məntəqəsinə qara metal qırıntılarını təqdim edən vergi orqanlarında qeydiyyatda olmayan fiziki şəxsin gəlirindən vergi necə tutulur?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi kimi vergi orqanında uçotda olmayan fiziki şəxslərə “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 3.5-ci maddəsində göstərilən malların, o cümlədən əlvan və qara metal qırıntılarının təqdim edilməsinə görə ödəmələr verən hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar ödəmə mənbəyində 2 faiz dərəcə ilə vergini dövlət büdcəsinə ödəyirlər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 150.1.14-cü maddə

19. Fəaliyyətim alkoqollu və alkoqolsuz energetik içkilərin ölkə ərazisinə idxalından və satışından ibarətdir. Bilmək istərdim ki, Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliyə əsasən alkoqolsuz energetik içkilər də aksiz vergisinə cəlb edilməlidirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, alkoqolsuz və alkoqollu energetik içkilər aksizli mallara aid edilmişdir. Buna əsasən həmin mallar ölkə ərazisinə idxal olunarkən müvafiq qaydada aksiz vergisinə cəlb olunurlar. Belə ki, alkoqollu energetik içkilərin hər litrinə 2,0 manat, alkoqolsuz energetik içkilərin isə hər litrinə 3,0 manat məbləğində aksiz dərəcələri tətbiq ediləcəkdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 190.1-ci, 190.3.9-cü və 190.3.10-cu maddələr

20. Müəssisəmiz dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına tikinti layihəsini icra edir və səhmlərinin nəzarət zərfi 100 faiz dövlətə məxsusdur. Bu zaman alınmış mallara görə ödənilmiş ƏDV-ni əvəzləşdirə bilərikmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlər (subsidiya və geri qaytarılmalı vəsaitlər istisna olmaqla) hesabına mallar (işlər, xidmətlər) alınarkən, ödənilmiş ƏDV-nin məbləği əvəzləşdirilmir. Qeyd olunanlara əsasən, dövlət büdcəsindən ayrılan vəsait hesabına yerinə yetirilən tikinti işlərinə görə digər şəxslərdən malların (işlərin, xidmətlərin) alınmasına görə ödənilmiş ƏDV-nin məbləği əvəzləşdirilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 175.6-cı maddə

21. Müəssisə malların topdan satışı ilə məşğuldur və illik dövrüyyəsi 100.000 manatdır. Sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi ola bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, topdansatış ticarət fəaliyyəti qaydasında malların təqdim edilməsini həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Qeyd olunanlara əsasən, topdansatış qaydasında ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan müəssisə 1 yanvar 2019-cu il tarixdən mənfəət vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.9-cu maddə

22. Müəssisə lizinq fəaliyyəti ilə məşğul olur və 01.02.2019-cu il tarixdə məişət texnikasını - soyuducunu vətəndaşa lizinqə vermişdir. Bildiyimiz kimi, Vergi Məcəlləsinə əsasən, maliyyə lizinqi əməliyyatı ƏDV-dən azaddır. Bu azadolma göstərilən əməliyyata tətbiq edilirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergitutma məqsədləri üçün maliyyə lizinqinin obyektini əsas vəsaitlərə aid edilən daşınar və daşınmaz əmlakdır. İcarəyə verən maddi əmlakı maliyyə lizinqi müqaviləsi üzrə icarəyə verirsə, vergitutma məqsədləri üçün icarəçi əmlakın sahibi, icarə ödəmələri isə icarəçiyə verilmiş ssuda üzrə ödəmələr sayılır. Maliyyə lizinqi müqaviləsi üzrə lizinq alan qismində yalnız hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar çıxış edirlər.

Qeyd olunanlara əsasən, 1 yanvar 2019-ci ildən məişət texnikasının vətəndaşa lizinqə verilməsi maliyyə lizinqi hesab edilmir və bu əməliyyat ümumi qaydada 18 faiz dərəcə ilə ƏDV-yə cəlb olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 140.1-ci maddə

23. Fərdi sahibkar olaraq trikotaj məhsullarının istehsalı ilə məşğulam. İstehsal seximdə 12 nəfər işçi çalışır. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilərəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, işçi sayı 10 nəfərdən çox olan, istehsal fəaliyyətini həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Buna əsasən, işçi sayı 12 nəfər olan istehsal fəaliyyətini həyata keçirən fərdi sahibkar gəlir vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.8-ci maddə

24. Vergi Məcəlləsinin 218.5.8-ci maddəsində qeyd edilən “işçi sayı 10 nəfərdən çox olan istehsal fəaliyyətini həyata keçirən şəxslər” dedikdə, vergi ödəyicisi olan fiziki şəxs özü də işçi kimi öz istehsal sahəsində işləyirsə, say kimi 10 nəfərə daxildirmi? Həmçinin bu işçi sayına mühasib, rəhbər, gözətçi kimi istehsal fəaliyyətində birbaşa iştirak etməyən vəzifələr üzrə işçilər daxildirmi?

Vergi Məcəlləsinin 13.2.34-cü maddəsinə əsasən, muzzdlu iş - emək qanunvericiliyinə uyğun olaraq müqavilə (kontrakt) əsasında haqqı ödənilməklə yerinə yetirilən emək fəaliyyətidir. Muzzdla işləyən şəxs bu Məcəllənin məqsədləri üçün “işçi”, bu cür fiziki şəxsin işçi kimi göstərdiyi xidmətlərin haqqını ödəyən şəxs “işəgötürən”, bu cür haqq isə “eməkhaqqı” adlandırılır. Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxs işəgötürən hesab edildiyi üçün fərdi sahibkar bu maddə ilə müəyyən olunmuş işçi sayına daxil edilmir. Eyni zamanda həmin işçi sayında tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq (gözətçi, mühasib və s.) bütün işçilər daxil edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.8-ci maddə

25. Fərdi sahibkar kimi xəz-dəri məmulatlarının idxalı və satışı ilə məşğulam. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilərəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, xəz-dəri məmulatlarının satışını həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.12-ci maddə

26. Fərdi sahibkar kimi sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə vergi və maliyyə məsələləri üzrə məsləhət xidmətləri göstərirəm. Vergilərimi sadələşdirilmiş vergi rejimi ilə ödəyə bilərəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi kimi vergi orqanında uçotda olmayan şəxslərə (əhaliyə) göstərilən xidmətlərdən başqa, xidmətlərin göstərilməsini həyata keçirən şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Qeyd olunanlara əsasən, sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinə vergi və maliyyə məsələləri üzrə məsləhət xidməti göstərən fərdi sahibkar gəlir vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.10-cu maddə

27. Hüquqi şəxs müvafiq lisenziya almaqla əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olur. O, bu fəaliyyəti üzrə sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər istisna olmaqla, lisenziya tələb edilən fəaliyyət növü ilə məşğul olan şəxslər sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi ola bilməzlər. Əczaçılıq fəaliyyəti lisenziya tələb edən fəaliyyət növü olduğundan müəssisəniz mənfəət vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərməlidir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.13-cü maddə

28. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklər üzrə 218.5.13-cü maddədə bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər istisna olmaqla, lisenziya tələb edilən fəaliyyət növü ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ olmadığı qeyd edilmişdir. “Lisenzialar və icazələr haqqında” Qanunda nəzərdə tutulmuş icazə tələb olunan fəaliyyət sahələri ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ varmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bina tikintisi fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər istisna olmaqla, lisenziya tələb olunan fəaliyyət növü ilə məşğul olan şəxslərin sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olmaq hüququ yoxdur. Qeyd olunanlara əsasən, icazə tələb olunan fəaliyyət sahələri ilə məşğul olan şəxslər üçün lisenziyanın alınması tələb olunmadığı halda həmin şəxslərin sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququ qanunvericilikdə məhdudlaşdırılmır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218.5.13-cü maddə

29. Vergi orqanı tərəfindən keçirilən səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi ödəyicisinin uçot məlumatlarında göstərilən malların faktiki olaraq onun sahibliyində olmadığı aşkar edildikdə, vergilər hansı hesabat dövrü üzrə hesablanır?

Vergi orqanı tərəfindən keçirilən səyyar vergi yoxlaması zamanı vergi ödəyicisinin uçot məlumatlarında göstərilən malların faktiki olaraq onun sahibliyində olmadığı aşkar edildikdə, vergilər yoxlama ilə əhatə edilən sonuncu hesabat dövrü üzrə hesablanır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 67.15-ci maddə

30. Zəruri malların alınması ilə əlaqədar müəssisə tərəfindən öz işçisinə pul vəsaiti verilmişdir. Həmin pul vəsaitinin bir hissəsi müvafiq malların alınmasına xərclənmiş, qalan hissəsi müəssisəyə qaytarılmışdır. Belə olan halda, işçiyə verilmiş pul vəsaiti işçinin muzzdlu işlə əlaqədar gəlirinə aid edilməlidirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, işəgötürən tərəfindən işçiyə (təhtəlhesab şəxsə) verilmiş təhtəlhesab vəsait müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada geri qaytarılmadıqda, həmin vəsaitin məbləği işçinin vergi tutulan gəlirlərinə aid edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 98.2.7-ci maddə

31. Müəssisəmiz pərakəndə ticarət fəaliyyəti ilə məşğuldur və 6 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş verginin ödəyicisidir. İllik dövriyyəsi 200.000 manatdan artıqdır. Növbəti ildən ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin vergi öhdəliyində dəyişiklik nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsində edilmiş dəyişikliklərə əsasən, 1 yanvar 2019-cu il tarixdən ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin 6 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergitutma metodunu seçmək hüququ ləğv edilmişdir. Buna əsasən, 6 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergi rejimində fəaliyyət göstərən və illik dövriyyəsi 200.000 manatdan artıq olan ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslər 1 yanvar 2019-cu ildən ƏDV-nin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərəcəklər.

davamı 72-ci səhifədə

evvelı 71-ci səhıfədə

Belə ki, 2019-cu il yanvarın 1-dək ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan və 6 faiz dərəcə ilə sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olmaq hüququndan istifadə edən vergi ödəyiciləri həmin tarixdən 15 (on beş) gün müddətində sahibliklərində qalan mallar barədə Vergilər Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilmiş formada məlumatı qeydiyyatda olduqları vergi orqanına təqdim edir. Həmin məlumatlar hər bir vergi ödəyicisi tərəfindən bir dəfə təqdim olunur və təqdim edildiyi tarixdən 3 (üç) iş günü müddətində, düzəlişlər istisna olmaqla, həmin məlumatların dəqiqləşdirilməsinə yol verilmir. Təqdim olunan məlumatlar malların uçota alınmasını təsdiq edən ilkin uçot sənədi hesab olunur və həmin mallara münasibətdə Vergi Məcəlləsinin 58.8.2-ci və 58.8.3-cü maddələrində nəzərdə tutulan maliyyə sanksiyaları tətbiq edilmir.

Eyni zamanda, müvafiq məlumatı təqdim etmiş vergi ödəyiciləri tərəfindən sahibliklərində qalan malların təqdim olunması zamanı ƏDV 2019-cu il aprelın 1-dək həmin malların alış qiyməti ilə satış qiyməti arasındakı fərqdən hesablanır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 218-ci maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında”
Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli
1356-VQD nömrəli Qanununun 2-ci maddəsi

4

Vergi inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi

1. Müəssisəmizin satış obyektində yanvar ayının 1-dən 15-dək xronometraj keçirilmişdir. Xronometrajın nəticələri ilə razı deyilik və yeni müşahidənin keçirilməsi ilə bağlı fevral ayının 20-də vergi orqanına müraciət etmişik. Vergi orqanı müəssisənin fəaliyyətinin xronometraj başa çatdıqdan sonrakı gündən yeni müşahidənin keçirilməsi üçün ərizə təqdim edilən günədək dayandırıldığını əsas gətirərək, azı 1 ay fəaliyyət göstərdikdən sonra müraciət edə biləcəyimizi bildirir. Bu, qanuna uyğundurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına uyğun olaraq, yeni xronometraj metodu ilə müşahidə keçirilməsi haqqında tələbi vergi ödəyicisi istənilən vaxt, lakin sonuncu xronometraj metodu ilə müşahidədən ən azı 1 ay keçdikdən sonra, növbəti dəfə isə sonuncu müşahidədən ən azı 2 ay keçdikdən sonra təqdim edə bilər. Bu zaman vergi ödəyicisinin sahibkarlıq fəaliyyətini müvəqqəti dayandırdığı müddət vergi ödəyicisinin xronometraj metodu ilə yeni müşahidə keçirilməsi haqqında müraciət etmək üçün müəyyən olunmuş müddətə daxil edilmir. Qeyd olunanlara əsasən, vergi ödəyicisi onda keçirilmiş xronometraj metodu ilə müşahidədən sonra azı 1 ay ərzində fəaliyyət göstərdikdən sonra yeni xronometrajın keçirilməsi üçün müraciət edə bilər.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 15.1.13-cü və 50.1-2-ci maddələr

2. Müəssisəmizin müxtəlif banklarda hesabları var və bankların həmin hesablar üzrə göstərdiyi xidmətlərin müqabilində biz banklara xidmət haqqı ödəyirik. Banklar tərəfindən bizə göstərilən belə xidmətlərə görə elektron qaimə-faktura təqdim edilməlidir mi?

Bank əməliyyatlarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən müştərilərin hesabları üzrə xidmətlərin göstərilməsi əməliyyatı üzrə elektron qaimə-fakturanın təqdim edilməsi qanunvericilikdə istisna edilmişdir. Qeyd olunanlara əsasən, banklar tərəfindən müəssisəyə göstərilən maliyyə xidmətlərinə görə elektron qaimə-faktura təqdim edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.11-6.1-ci maddə

3. Bələdiyyədən icarəyə götürülmüş torpağa görə yerli büdcəyə icarə haqqı ödəyirik. Bələdiyyə müəssisəmizə elektron qaimə-faktura verməlidir mi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, dövlət hakimiyyəti, yerli özünüidarəetmə orqanları və büdcə təşkilatları tərəfindən işlərin və xidmətlərin təqdim edilməsi zamanı işlərin və xidmətlərin alıcılarına elektron qaimə-fakturanın verilməsi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmamışdır. Qeyd olunanlara əsasən, bələdiyyələr tərəfindən icarəyə verilmiş torpaq sahəsinə görə müəssisəyə elektron qaimə-faktura təqdim edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.11-6.2-ci maddə

4. Notariat hərəkətlərinin aparılması üzrə göstərilən xidmətlərə görə xüsusi notariuslar tərəfindən elektron qaimə-faktura təqdim edilməlidirmi?

Xüsusi notariuslar tərəfindən (notariat hərəkətlərinin aparılmasına və notariat hərəkətləri ilə əlaqədar) xidmətlərin göstərilməsinə görə xidmətlərin alıcısına elektron qaimə-faktura təqdim edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.11-6.3-cü maddə

5. Bank tərəfindən çek kitabçalarının satışı üzrə alıcılara elektron qaimə-faktura verilməlidirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bank əməliyyatlarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən müştərilərin hesabları üzrə xidmətlərin göstərilməsi zamanı elektron qaimə-faktura təqdim edilmir. Göründüyü kimi, banklar tərəfindən elektron qaimə-fakturanın təqdim edilməməsi yalnız müştərilərin hesabları üzrə göstərilən xidmətlərə aid edilmişdir. Qeyd olunanlara əsasən, çek kitabçalarının satışı zamanı alıcıya banklar tərəfindən elektron qaimə-faktura təqdim edilməlidir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.11-6.1-ci maddə

6. Mətbuatdan tanış olduğumuz məlumata əsasən, 2019-cu ildən onlayn kassa aparatları tətbiq ediləcək. Bu doğrudurmu?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, pərakəndə ticarət və (və ya) ictimai işlə fəaliyyəti üzrə nağd pul hesablaşmalarını müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilən meyarlara cavab verən və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) elektron informasiya sistemində real vaxt rejimində qoşulmuş nəzarət-kassa aparatı vasitəsi ilə həyata keçirmək vergi ödəyicisinin vəzifəsi kimi təsbit edilmişdir. Dəyişikliyə əsasən 2019-cu ildən Vergilər Nazirliyinin elektron informasiya sistemində real vaxt rejimində qoşulmuş nəzarət-kassa aparatlarının tətbiqinə mərhələli qaydada başlanılacaqdır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.8-ci maddə

7. Bank tərəfindən hesabın idarə edilməsi üzrə göstərilən xidmətlərə görə verilən qəbz və ya digər ciddi hesabat blankları vergi ödəyicisinin xərcini təsdiq edən sənəd sayılırmı?

Bank əməliyyatlarını həyata keçirən şəxslər tərəfindən verilən qəbz və ya digər ciddi hesabat blankları xidmətlərin alınması ilə bağlı çəkilən xərcləri təsdiq edən sənəd hesab olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 109.8-ci maddə

8. Fərdi sahibkar Siyəzən rayonunda qeydiyyatdadır, onun bir təsərrüfat subyekti (obyekti) var və həmin obyekt Gəncə şəhərində yerləşir. Belə olan halda, vergi ödəyicisi bəyannamələri hansı vergi orqanına təqdim etməlidir?

Vergi bəyannamələri vergi ödəyicisinin qeydiyyatda olduğu vergi orqanına təqdim edilir. Vergi ödəyicisinin bir təsərrüfat subyekti (obyekti) olduqda və həmin təsərrüfat subyekti (obyekti) vergi ödəyicisinin olduğu yerdən kənarında olduqda vergi ödəyicisi həmin təsərrüfat subyektinin (obyektinin) olduğu ünvan üzrə yenidən uçota alınır. Qeyd olunanlara əsasən, fərdi sahibkar yaşayış yeri üzrə Siyəzən rayonunda qeydiyyatda olmasına baxmayaraq onun yeganə təsərrüfat subyekti Gəncə şəhərində yerləşdiyi üçün fərdi sahibkarın vergi orqanlarındakı qeydiyyat ünvanı Gəncə şəhərinə dəyişdirilir (yenidən uçota alınır).

Əlavə olaraq qeyd edək ki, vergi ödəyicisinin iki və daha çox təsərrüfat subyekti (obyekti) olduqda, həmin vergi ödəyicisi iqtisadi maraqlar mərkəzinin yerləşdiyi ünvan üzrə, yəni vergi ödəyicisinin fəaliyyəti üzrə gəlirlərinin formalaşmasında daha çox iştirak edən təsərrüfat subyektinin (obyektinin), o cümlədən istehsal sahəsinin yerləşdiyi yer üzrə yenidən uçota alınır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 34.3-1-ci maddə

9. Gözəllik salonu fəaliyyətini həyata keçirdiyim obyektin profilini dəyişərək pərakəndə ticarətlə məşğul oluram. Vergi nəzarəti tədbiri zamanı müfəttişlər mənə vergi orqanına ərizə təqdim etməklə fəaliyyət növünü dəyişdirməli olduğumu bildirdilər. Bu vaxtadək müvafiq ərizəni təqdim etməmişəm. Bilmək istəyirəm ki, dəyişiklik barədə vergi orqanına nə vaxta qədər məlumat verməliyəm?

Vergi nəzarəti tədbiri zamanı vergi ödəyicisinin uçot məlumatlarından fərqli məlumatlar əldə olunarsa, bu barədə vergi ödəyicisinə bildiriş göndərilir. Bildiriş göndərildikdən 5 iş günü müddətində vergi ödəyicisi dəyişikliklərə dair ərizə təqdim etməzsə, uçot məlumatlarında dəyişikliklər vergi orqanı tərəfindən aparılır və bu barədə 3 iş günü müddətində vergi ödəyicisinə məlumat verilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 34.7.2-ci maddə

10. Vergi orqanı tərəfindən “elektron kabinet”imə vergi borcunun ödənilməsinə dair bildiriş göndərilmişdir. Həmin bildiriş möhürlə təsdiq edilmiş formada da göndəriləcəkmi?

Vergi orqanının vergi ödəyicisinə göndərdiyi hər hansı qərar, akt, bildiriş, tələbnamə, məktub və ya digər sənədlər (onların surətləri) adı göstərilməklə vergi orqanının rəhbəri (onun müavini) tərəfindən imzalanmalı və möhürlə təsdiq edilməlidir. Elektron üsulla göndərilən sənədlərin möhürlə təsdiq edilməsi tələb olunmur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 70-ci maddə

11. Səyyar vergi yoxlaması aparılan müəssisənin maliyyə direktoru müvəqqəti olaraq əmək qabiliyyətini itirmişdir. Bu zaman səyyar vergi yoxlaması təxirə salına bilərmə?

Yoxlama barədə qərar qəbul etmiş vergi orqanının əsaslandırılmış qərarına əsasən növbəti və ya növbədənkənar səyyar vergi yoxlaması vergi ödəyicisinin rəhbəri (onu əvəz edən şəxs və ya vergi və ya maliyyə məsələləri üzrə məsul şəxs) və ya fərdi sahibkar müvəqqəti olaraq əmək qabiliyyətini itirdikdə əmək qabiliyyəti bərpa olunanaq, lakin 9 aydan çox olmaqla dayandırılır (təxirə salınır). Göründüyü kimi, müəssisənin maliyyə direktorunun əmək qabiliyyətinin müvəqqəti itirməsi halı yoxlamanın dayandırıldığı hallarına aid edilmişdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 38.7.2-ci maddə

12. Vergi orqanı əməkdaşları tərəfindən keçirilən operativ vergi nəzarət tədbiri zamanı mənə məxsus obyektə bəzi sənədlər götürülmüşdür. Bildiyimizə görə, sənədlər və nümunə kimi əşyalar yalnız səyyar vergi yoxlaması zamanı götürülə bilər. Bu hal qanunvericiliyin tələblərinə uyğundurmu?

Vergi Məcəlləsinin 43.1-ci maddəsinə əsasən, sənədlərin və nümunə kimi əşyaların götürülməsinə səyyar vergi yoxlaması və operativ vergi nəzarət tədbiri keçirildikdə yol verilir. Göründüyü kimi, operativ vergi nəzarəti tədbiri zamanı bəzi sənədlərin və nümunə kimi əşyaların götürülməsi qanunvericiliyin tələblərinə uyğundur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 43.1-ci maddə

13. Məhkəmənin qərarı əsasında müəssisənin son 5 illik fəaliyyəti yoxlanılır (2013-2017-ci illər üzrə). Həmin illərdə müəssisənin fəaliyyəti üzrə 2 dəfə səyyar vergi yoxlaması keçirilmiş və nəticəsi üzrə müvafiq qərarlar qəbul olunmuşdur. Keçirilmiş səyyar vergi yoxlamaları ümumilikdə 2010-2017-ci illəri əhatə etmişdir. Hazırkı yoxlama ilə qəbul olunacaq qərar əsasında hazırkı yoxlamanın əhatə etmədiyi illər üzrə (2010-2012-ci illər) qəbul olunmuş qərarlar dəyişdirilə və ya ləğv edilə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, Vergi Məcəlləsinin 38.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş əsas üzrə keçirilən səyyar vergi yoxlamasının materiallarına baxılmanın nəticələri üzrə qəbul olunan qərarlara münasibətdə səyyar vergi yoxlamasının materiallarına baxılmanın nəticələri üzrə vergi orqanının rəhbəri (rəhbərin müavini) 10 gün müddətində aşağıda göstərilən qərarlardan birini çıxarır:

- əvvəlki vergi yoxlamasının nəticəsi üzrə qəbul edilmiş qərarın qüvvədə saxlanması;
- əvvəlki vergi yoxlamasının nəticəsi üzrə qəbul edilmiş qərarın tam və ya qismən ləğv edilməsi və ya qərara dəyişikliklər edilməsi;
- yeni qərarın qəbul edilməsi.

Qeyd olunanlara əsasən, məhkəmə qərarı əsasında keçirilən səyyar vergi yoxlamasının nəticəsi üzrə qəbul olunan qərarlar yoxlamanın əhatə etmədiyi illər üzrə qəbul olunmuş qərarların hüquqi nəticəsini dəyişdirmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 49.1-ci maddə

14. Pərakəndə ticarətlə məşğulam. Ərzaq məhsulları satan mağazam var və kassa-aparatu quraşdırmışam. Eşitdiyimə görə, gələn ildən çek verməməyə görə sanksiyalar artırılır. Bu doğrudurmu?

Pərakəndə ticarətdə nağd pul hesablaşmaları aparılan zaman alıcıya nəzarət-kassa aparatının çekini təqdim etmək vergi ödəyicisinin vəzifəsidir. Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, müştərilərdən alınmış nağd pulun müqabilində nəzarət-kassa aparatı çekinin verilməməsinə görə vergi ödəyicisinə təqvim ili ərzində belə hallara birinci dəfə yol verildikdə 1.000 manat məbləğində, ikinci dəfə yol verildikdə 3.000 manat məbləğində, üç və daha çox dəfə yol verildikdə 6.000 manat məbləğində maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcəkdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.7-ci maddə

15. Vergi Məcəlləsinin 137-ci maddəsinə uyğun olaraq hüquqi şəxs yaratmadan göstərilən birgə sahibkarlıq fəaliyyəti ƏDV-nin məqsədləri üçün ayrıca şəxs sayılır. Bu maddənin məqsədi üçün “ayrıca şəxs” dedikdə, kim nəzərdə tutulur?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, birgə sahibkarlıq fəaliyyətinin uçotunu aparan şəxs ƏDV-nin məqsədləri üçün ayrıca şəxs sayılır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 154.5-ci maddə

16. Müəssisə 1 yanvar 2019-cu il tarixdən məcburi qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmış (dövriyyənin 200.000 manatı keçməsinə görə) və müəssisənin həmin tarixədək fəaliyyəti üzrə zərəri yaranmışdır. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğumuz dövrdə yaranan zərər mənfəət vergisi üzrə öhdəliklərlə kompensasiya edilə bilərmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi mənfəət (gəlir) vergisinin ödəyicisi olduğu tarixədək yaranmış zərərlər növbəti ilin gəlirləri hesabına kompensasiya edilmir. Buna görə də sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğu dövrdə yaranmış zərərlər müəssisənin mənfəət vergisi ödəyicisi olduğu dövrdə əldə etdiyi gəlirləri hesabına kompensasiya edilə bilməz.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 121-ci maddə

misal

1 yanvar 2019-cu il tarixədək sadələşdirilmiş vergi ödəyicisi olan "A" MMC gəlir və xərclərinin uçotunu aparmış və 2018-ci ili 10.000 manat zərərlə başa vurmuşdur. Müəssisə 1 yanvar 2019-cu il tarixdən məcburi qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmışdır (dövriyyənin 200.000 manatı keçməsinə görə). 2019-cu il üzrə müəssisə mənfəətlə işləmiş və ilin nəticələrinə görə 15.000 manat mənfəət əldə etmişdir.

Bu halda, Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisi mənfəət vergisinin ödəyicisi olduğu tarixədək yaranmış zərərlər növbəti ilin gəlirləri hesabına kompensasiya edilmir. Göründüyü kimi, sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğu dövrdə yaranmış zərərlər (10.000 manat) müəssisənin mənfəət vergisi ödəyicisi olduğu dövrdə əldə etdiyi mənfəətdən (15.000 manat) çıxıla bilməz və bu dövrdə əldə etdiyi mənfəət tam məbləğdə vergiyə cəlb edilir.

17. Sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir əldə etməyən qeyri-kommersiya təşkilatı aldığı əvəzsiz köçürmələri, üzvlük haqlarını və ianələri “Mənfəət vergisinin bəyannaməsi”nin müvafiq sətirlərində əks etdirməklə vergi orqanına təqdim etməlidirmi?

Vergi Məcəlləsinin 149.1.5-ci maddəsinə əsasən, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir əldə edən qeyri-kommersiya təşkilatları tərəfindən “Mənfəət vergisinin bəyannaməsi”nin təqdim edilməsi nəzərdə tutulduğundan, sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir əldə etməyən qeyri-kommersiya təşkilatlarının bəyannamə vermək öhdəliyi yaranmır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 149.1.5-ci maddə

18. Müəssisəmiz ƏDV tutulan əməliyyatlarla yanaşı, ƏDV-dən azad olunan əməliyyatlar da aparır. ƏDV tutulan əməliyyatlar üçün alınmış mallara görə ödənilmiş ƏDV-nin məbləği xüsusi çəki metodu, yoxsa tam məbləğdə əvəzləşdirilir?

Vergi ödəyicisi tərəfindən ƏDV-yə cəlb edilən əməliyyatlarla yanaşı, ƏDV-dən azad olunan əməliyyatlar aparılarkən, bu əməliyyatlara aid olan mallar (işlər, xidmətlər) üzrə sənədləşdirilmiş məlumatlar əsasında ƏDV ödənilməklə və ƏDV-dən azad edilməklə mədaxil olunan malların (işlərin, xidmətlərin) ayrı-ayrılıqda uçotu aparıldığı halda, ƏDV tutulan əməliyyatlar üçün alınmış mallara (işlərə, xidmətlərə) görə ödənilmiş ƏDV-nin məbləği Vergi Məcəlləsinin 175.1-ci maddəsinə uyğun olaraq, tam məbləğdə əvəzləşdirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 175.4-cü maddə

misal

“A” MMC topdan ticarət fəaliyyəti ilə məşğuldur. 2019-cu ilin yanvar ayında 118.000 manat (o cümlədən 18.000 manat ƏDV) dəyərində yuyucu vasitələri, 50.000 manat dəyərində (ƏDV-dən azad edilən əməliyyat) isə Azərbaycan Respublikasında istehsal olunmuş quş əti alınmışdır. Hər iki mala 10 faiz ticarət əlavəsi tətbiq edilməklə yuyucu vasitələri 110.000 manata (ƏDV-siz), quş əti isə 55.000 manata təqdim edilmişdir. Cəmiyyətin dövryyəsi ümumilikdə 165.000 manat (ƏDV-siz) təşkil etmiş və tərkibi aşağıdakı kimi olmuşdur:

- ƏDV-yə cəlb olunan əməliyyat (yuyucu vasitələrinin satışı) – 110.000 manat (ƏDV-siz);
- ƏDV-dən azad edilmiş əməliyyat (quş ətinin satışı) - 55.000 manat;

Vergi tutulan dövryyənin ümumi dövryyədəki xüsusi çəkisi - 66,67 faiz ($110.000 / 165.000 \times 100\%$) təşkil etmişdir.

Müəssisənin yanvar ayı üzrə əvəzləşdirilən ƏDV məbləği aşağıdakı kimi olacaq:

Alınmış quş ətinin (ƏDV-dən azad olunan əməliyyat) və yuyucu vasitələrin (ƏDV-yə cəlb olunan əməliyyat) ayrı-ayrılıqda uçotu aparılmışdır. Bu halda ödənilmiş ƏDV tam məbləğdə əvəzləşdirilir, yeni 18.000 manat (ödənilmiş ƏDV) $\times 100\% = 18.000$ manat.

19. Müəssisəmiz 1 yanvar 2019-cu ildən məcburi qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmış və bu ildən ƏDV-nin və mənfəət vergisinin ödəyicisi kimi fəaliyyət göstərir. Müəssisəmiz sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğu dövrdə gəlir və xərcin uçotunu aparmışdır. Sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğumuz dövrdə balansımızda olan avadanlığa qanunla icazə verilən həddən aşağı amortizasiya və təmir xərci normaları tətbiq edilmişdir. Bunun nəticəsində yaranan fərq mənfəət vergisi ödəyicisi olduğumuz dövrün gəlirləri hesabına kompensasiya edilirmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu ildən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bu Məcəllənin 157.3.3-cü maddəsində göstərilən hallar istisna olmaqla, vergi ödəyicisi mənfəət (gəlir) vergisinin ödəyicisi olduğu tarixədək yaranmış zərərler, habelə bu Məcəllənin 114-cü və 115-ci maddələrində nəzərdə tutulan amortizasiya və təmir xərcləri normalarından aşağı norma tətbiq edilməsi nəticəsində yaranan və növbəti illərə keçirilən məbləğlər növbəti ilin gəlirləri hesabına kompensasiya edilmir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 121-ci maddə

misal

“A”MMC mənfəət vergisinin ödəyicisi olduğu tarixədək balansında hesabat ilinin sonuna qalıq dəyəri 100.000 manat olan avadanlıqlara görə vergi ili üçün müəyyən edilmiş amortizasiya normasından (20 faiz) aşağı norma (10 faiz), həmçinin onların təmirinə müəyyən olunmuş təmir normasından (5 faiz) aşağı norma (2 faiz) tətbiq etmişdir.

Aşağı norma tətbiq edilməsi nəticəsində yaranan və növbəti illərə keçirilən ehtiyat məbləğlər:

Amortizasiya: $(100.000 \times 20\%) - (100.000 \times 10\%) = 20.000 - 10.000 = 10.000$ manat;

Təmir: $(100.000 \times 5\%) - (100.000 \times 2\%) = 5.000 - 2.000 = 3.000$ manat.

Bu halda, müəssisə növbəti ildə mənfəət vergisi ödəyicisi olduğu halda, sadələşdirilmiş verginin ödəyicisi olduğu əvvəlki ilin amortizasiya və təmir xərclərinin növbəti ilə keçirilən məbləğlərini gəlirdən çıxılan xərclərin üzərinə (10.000 manat və 3.000 manat) əlavə edə bilməz.

20. Vergi Məcəlləsinin yeni redaksiyada təqdim edilmiş 154.5-ci və 155.3-cü maddələri nəzərə alınmaqla, 3 şəxsdən ibarət birgə sahibkarlıq fəaliyyətində sahibkarlıq fəaliyyətinin uçotunu aparan şəxsdən başqa, digər şəxslər də mütləq qaydada ƏDV qeydiyyatına alınmaq üçün müraciət etməlidirlərmə?

Vergi Məcəlləsinin 154.5-ci maddəsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, hüquqi şəxs yaratmadan göstərilən birgə sahibkarlıq fəaliyyəti ƏDV-nin məqsədləri üçün ayrıca şəxs sayılır. Bu maddənin məqsədi üçün "ayrıca şəxs" dedikdə, birgə sahibkarlıq fəaliyyətinin uçotunu aparan şəxs nəzərdə tutulur. Qeyd olunanlara əsasən, birgə sahibkarlıq fəaliyyətinin uçotunu aparan şəxs qeydiyyata alınmaq üçün ərizə verməyə borclu olduğundan, birgə sahibkarlıq fəaliyyətinin digər iştirakçılarının birgə sahibkarlıq məqsədləri üçün ƏDV qeydiyyatına alınmaq zərurəti yaranmır.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 154.5-ci maddə

5

Vergi
güzəştlərinin
səmərliliyinin
yüksəldilməsi

1. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğulam. Vergidən azad olduğumu nəzərə alaraq vergidən azad olan əməliyyatlarıma uçotunu aparmalıyamı?

Vergidən azad olunan gəlir əldə edən şəxslər də digər sahibkarlıq fəaliyyəti subyektləri kimi vergitutma obyektlərinin dəqiq uçotunu aparmağa borcludurlar. Ona görə də kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şəxslər bu əməliyyatlar üzrə gəlirlərini və xərclərini qanunla müəyyən edilmiş qaydada rəsmiləşdirməli və vergi orqanına bəyan etməlidirlər.

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, bu Məcəllə ilə nəzərdə tutulmuş vergi güzəşt və azadolmalarını əldə edən şəxslər tərəfindən vergidən azad olunan gəlirlərin bəyan edilməsinə və ya azaldılmasına görə vergi ödəyicisinə bəyan edilməmiş və ya azaldılmış gəlirin (xərclər çıxılmadan) 6 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Bu maliyyə sanksiyası kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılara münasibətdə 2020-ci il yanvarın 1-dən tətbiq ediləcəkdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.15-ci maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında”
Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli
1356-VQD nömrəli Qanununun 2-ci maddəsi

2. Fərdi sahibkar kənd təsərrüfatı məhsulunun istehsalı ilə məşğul olur. İstehsal etdiyi tərəvəz bazarı satılır. Bildiyimiz kimi, kənd təsərrüfatı məhsullarının satışı vergidən azaddır. Fərdi sahibkar vergidən azad olunmuş gəlirlərinə görə vergi orqanına bəyannamə təqdim etməlidirmi? Bəyannamə təqdim etmədikdə ona hər hansı cərimə nəzərdə tutulurmu?

Vergi Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş vergi güzəşt və azadolmalarının verilməsini vergi uçotunun aparılmaması kimi başa düşənlər çox ciddi qanun pozuntusuna yol vermiş olurlar və belə şəxslər tərəfindən vergidən azad olunan gəlirlərin bəyan edilməməsinə və ya azaldılmasına görə vergi ödəyicisinə bəyan edilməmiş və ya azaldılmış gəlirin (xərclər çıxılmadan) 6 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir. Qeyd olunanlara əsasən, vergidən azad olunan gəlir əldə edən şəxs də bütün digər vergi ödəyiciləri kimi vergi orqanına bəyannamə təqdim etməli və azad olunan gəlirlərini bəyannamənin müvafiq azadolma sətirlərində əks etdirməlidir. Fərdi sahibkarın belə gəlirini vergi orqanına bəyan etməməsinə görə ona bəyan edilməmiş gəlirin 6 faizi miqdarına maliyyə sanksiyası tətbiq ediləcəkdir.

Bu maliyyə sanksiyası kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçılarna münasibətdə 2020-ci il yanvarın 1-dən tətbiq ediləcəkdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 58.15-ci maddə və
“Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında”
Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 30 noyabr tarixli
1356-VQD nömrəli Qanununun 2-ci maddəsi

3. Vergi ödəyicisinin vergidən azad edilmiş gəlirlərinin (xərclərinin) uçotunu aparmaq öhdəliyi varmı?

Qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada gəlirlərinin (xərclərinin) və vergitutma obyektlərinin, o cümlədən vergidən azad edilən gəlirlərinin (xərclərinin) uçotunu aparmaq vergi ödəyicisinin vəzifələrinə aid edilmişdir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 16.1.3-cü maddə

.....

4. Yeganə təsisçisi olduğum hüquqi şəxsi 2014-cü ildə təsis etmişəm. Təsis paylarımı satarkən əldə etdiyim vəsaitdən vergi ödəməliyəmmi?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, vergi ödəyicisinin azı 3 (üç) il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərinin 50 faizi fiziki şəxslərin gəlir vergisindən azaddır. Əldə olunan gəlirin qalan hissəsi isə Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən olunmuş ümumi qaydada vergiyə cəlb edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.27-ci maddə

5. Müəssisəmiz 01.02.2018-ci il tarixdə investisiya təşviqi sənədi almışdır. Fəaliyyəti zamanı 2018-ci ilin yekunlarına görə mənfəətlə işləmiş və vergi azadolmasından yararlanmışdır. Müəssisədə aparılmış monitoring nəticəsində bizə verilmiş investisiya təşviqi sənədi ləğv edilmişdir. Bu zaman müəssisənin vergi öhdəliyi yaranırmı?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş müddəalarına əsasən, investisiya layihəsinin həcmi ilə bağlı minimal məbləğ investisiya edilmədikdə, habelə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada nəzərdə tutulan hallarda investisiya təşviqi sənədi ləğv edildikdə, vergilər üzrə faizlərin ödənilməsi istisna olmaqla, investisiya layihəsinin icrasına başlandıqı tarixdən etibarən bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş vergi azadolmaları tətbiq edilən gəlirlər və əməliyyatlar üzrə vergilərin hesablanması və dövlət büdcəsinə ödənilməsi investisiya təşviqi sənədi almış şəxslər tərəfindən yerinə yetirilir. Yenidən hesablanmalı vergilərin məbləği investisiya təşviqi sənədinin ləğv edildiyi hesabat dövründə və ya vergi nəzarəti tədbiri zamanı qeyd olunan hal aşkar edildiyi halda yoxlama ilə əhatə edilən sonuncu hesabat dövründə həyata keçirilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 67-2.4-cü maddə

6. Vergi Məcəlləsinin 102.1.27-ci və 106.1.19-cu maddələrinə əsasən, azı 3 il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və səhmin təqdim edilməsindən əldə edilən gəlirin vergidən azad olduğu göstərilmişdir. Bu halda, 2 təsisçisi olan nizamnamə kapitalı 100 manat olan müəssisədə təsisçilərdən biri 2 ildir ki, 60 faiz paya (60 manat) malikdir. Sonradan həmin təsisçi digər təsisçinin təsis paylarını da alaraq 100 faiz paya sahib olmaqla yeganə təsisçi olur. 1 il keçdikdən sonra 100 faiz paya sahib yeganə təsisçi təsis paylarını üçüncü şəxsə satır. Bu halda:

1. Azadolma tətbiq ediləcəkmi?

2. Əgər azadolma tətbiq ediləcəksə, tam məbləğə uyğun, yoxsa 3 il ərzində mülkiyyətində olan 60 faiz paya uyğun tətbiq ediləcək?

Vergi Məcəlləsinin 1 yanvar 2019-cu il tarixdən qüvvəyə minmiş 102.1.27-ci və 106.1.19-cu maddələrinə əsasən vergi ödəyicisinin azı 3 (üç) il ərzində mülkiyyətində olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərinin 50 faizi müvafiq olaraq gəlir və mənfəət vergilərindən azaddır.

Göründüyü kimi, güzəşt azı 3 (üç) il ərzində mülkiyyətdə olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsinə münasibətdə tətbiq olunur. 3 (üç) ildən az müddətə mülkiyyətdə olan iştirak payının və ya səhmin təqdim edilməsindən əldə olunan gəlirlərin 50 faizinin müvafiq olaraq gəlir və mənfəət vergilərindən azad edilməsi qanunvericilikdə nəzərdə tutulmur.

Bu maddələrin müddəalarına uyğun olaraq, güzəşt 3 (üç) il ərzində mülkiyyətdə olan paya, sualda qeyd olunan halda 60 faiz paya münasibətdə tətbiq olunur.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 102.1.27-ci və 106.1.19-cu maddələr

7. Vergi Məcəlləsinin 199.12-ci maddəsində qeyd edilən “özəlləşdirilməsi başa çatmış dövlət əmlakına görə ödənilmiş əmlak vergisi” dedikdə, hansı məbləğ nəzərdə tutulur? Yəni dövlət əmlakı özəlləşdirildikdən sonra istənilən hesabat ili üçün vergi ödəyicisi tərəfindən ödənilmiş əmlak vergisi nəzərdə tutulur? Ümumiyyətlə, bu güzəşt hüququ hansı ilədək hesablanaraq ödənilmiş əmlak vergisinə münasibətdə tətbiq olunacaq?

2019-cu il yanvarın 1-dən 2022-ci il yanvarın 1-dək özəlləşdirilməsi başa çatmış dövlət əmlakına görə ödənilmiş əmlak vergisi Vergi Məcəlləsinin 199.12-ci maddəsində nəzərdə tutulan şərtlər daxilində vergi ödəyicisinin ərizəsi əsasında qaytarılır və ya onun razılığı ilə sonrakı vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə aid edilir. Vergi ödəyicisi bu güzəşt hüququndan özəlləşmənin başa çatdığı hesabat dövrü də daxil olmaqla, güzəştin qüvvədə olduğu müddət ərzində istənilən hesabat ilində istifadə edə bilər. Eyni zamanda, bu güzəşt hüququ eyni əmlaka görə yalnız bir hesabat ili üzrə tətbiq edilir.

Əsas: Vergi Məcəlləsi, 199.12-ci maddə

misal

“A” MMC tərəfindən 2019-cu ildə özəlləşdirilməsi başa çatmış dövlət əmlakına görə 2020-ci ildə 10.000 manat əmlak vergisi ödənilmiş, digər vergilər üzrə hesablanmış və ödənilmiş verginin məbləği 15.000 manat təşkil etmiş və ərizə ilə müraciət edildiyi tarixə dövlət büdcəsinə borcu olmamışdır.

Digər vergilər üzrə hesablanmış və ödənilmiş verginin məbləği – 15.000 manat

Özəlləşdirilmiş dövlət əmlakına görə əmlak vergisinin məbləği – 10.000 manat

Bu halda, əmlak vergisinin qaytarılmasına dair ərizə ilə müraciət edildiyi tarixə vergi ödəyicisinin dövlət büdcəsinə vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borcu olmadığı və digər vergilər üzrə hesablanmış və ödənilmiş verginin məbləği ödənilmiş əmlak vergisindən çox olduğu üçün 10.000 manat məbləğində vergi qaytarıla və ya digər vergilərlə əvəzləşdirilə bilər.

Bu hüquq vergi ödəyicisinə bir dəfə verilir, növbəti illərdə həmin əmlaka görə hesablanmış və ödənilmiş əmlak vergisi geri qaytarılmır və ya digər vergilərlə əvəzləşdirilmir.

Az1073, Azərbaycan, Bakı, Landau küçəsi, 16
Tel: +994 12 403 89 70; Faks: +994 12 403 89 71
E-poçt: office@taxes.gov.az

www.taxes.gov.az

